

50487

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KISS JÓZSEF

6. szám

IX. Évfolyam.

ALAPITTATOTT 1870.

Angol, francia
 uri divatcsikkék, fehérnemű-
 és kalap-raktár

Várady Béla

BUDAPEST,
 IV., KISHID-UTCA 9. SZÁM.
 Készít férfruhákat
 mérték szerinti.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

TINA DI LORENZO.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándékok!

STANDARD DESKS

amerikai redőnyös és sima íróasztalok — amerikai tölgy-, dió- vagy mahagoni fából.

Valamennyi fiók a redőny leeresztésével egyszerre zárul.

Egyetlen kulcs nyitja valamennyi fiókot és az egész asztalt.

Disze minden irodának és szobának.

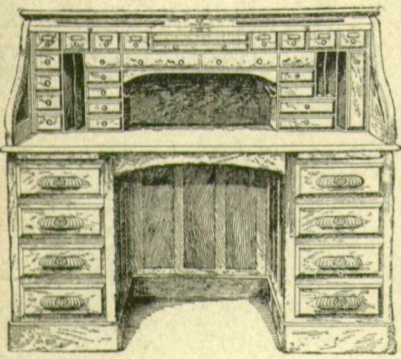
Nélkülözhetlen: minden gyárosnál, kereskedőnél, ügyvédnél, bírónál, bankárnál, képviselőnél, államférfiúnál, írónál, stb. stb.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKI ÉS TÁRSA

amerikai modern irodai berendezések kizárólagosan jogositott eladási telepe.

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 16. szám.

Elsőrangú hazai gyártmány.

Gőzcséplők

Pontos cím:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT.

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedül
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szeeskavágók. Morzsolók.

Ekék.

Vetőgépek.

Borprések.

*Pannonia szálloda
Budapest, Hercepesi-ut 7. sz.
A menszeli asztalhoz mellélt.*

Hirdetések felvételnek

„A Hét“ kiadóhivatalában.

A Zoltán-féle

Egy üveg ára 1 frt.

csukamájolaj

használatban a legjobb,

mert sem kellemetlen szaga, sem rossz íze nincsen, s úgy a gyermekek, mint a felnőttek szívesen veszik be.

Főraktár: ZOLTÁN BÉLA gyógyszerháza, Budapest, V., Széchenyi-tér és Nagykorona-utcza sarok.

Bekötési táblák

„A HÉT“ eddig megjelent összes köteteihez (egy évfolyam 2 kötet) kötetenkint 1 frt 30 kr. előleges beküldése után portomentesen kaphatók.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre frt. 10.—

Félévre > 5.—

Negyedévre > 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adatnak vissza.

— © Budapest, február hó 6. © —

Krónika.

Intra muros et extra.

— február 4.

Nyilván ismerik azt a régi anekdotát, amelyekben két panaszos apa elmegy a bíróhoz, hogy kölcsönösen panaszt tegyenek egymás gyereke ellen, aki egyik a másikat rettentően elagyabugyálta; ott ők is összevesznek, barátokból ellenséggé válnak. — s mire örök haraggal kijönnek a bírótól, a két sértett fél nyugodtan játszik egymással a homokban...

Am ez az eset nem egészen hiteles; lehet, hogy csak kieszték. Velem azonban igazán megesett, hogy valamikor a hetedik osztályban egyik vezérlő társunk kedvéért mi, az ő személyes hívei, valóságos Rütli-bunddal boycottáltunk egy másikat, aki, barátunk állítása szerint, kém, spiczli, besugó, stréber, kegyencz és nyomorult féreg. Én fájó szívvvel mondtam le a nyomorult féreg társaságáról, aki különben nagyon derék fiu volt s azóta keresett fiatal orvos lett belőle — de végre is lemondtam, s még most is, ha találkozom vele, elfordult fejjel mustrálom a kirakatokat: A mi Rütli-főnökünk, természetesen, még aznap kibékült vele, s most is minden reggel ővele burkoltatja magát hideg lepedőbe... Vagy gondold el, ó nyájás olvasó, hogy például 1878-ban Szilágyi Dezső oly mesterien bebizonyította volna néked, micsoda csapás az új kereskedelmi szövetség s a kormány mennyire eladja benne a hazát, hogy fájó szívvvel bár, de a nagy frondeurral együtt kiléptél volna a szabadelvű pártból. Azóta Szilágyi Dezső kegyelmes ur lett, valóságos belső titkos tanácsos, és van nyugdíja, általánya és fizetése — te ellenben még mindig az ellenzéki keserű kenyérét ennéd...

Mért mondom el mindezeket? Hát csak azért, mert elképzellek tovább is, ó nyájás olvasó — elképzellek írónak, aki, teszem, a nyolczvanas évek elején Rákosi Jenővel, Ábrányi Kornéllal s Ikszzsel meg Ipszilonnal együtt ütötted az Akadémiát s a Kisfaludy-társaságot, a butaságnak, a maradiságnak, a szűkkeblűségnek, a pénzen való ülésnek, a klikkeknek s a klakkoknak ezeket a bűzletes fészkeket. Azóta rég rájöttél volna, hogy Gyulai Pálnál már rosszabb emberek is voltak a világon, Eötvös Lóránt sem analfabéta, s végső eredményben még Vargha Gyula is tud olyan verset írni, mint Titán László ur a

Koronában, a Fiumében vagy a New-York kávéházban, — de azért, már csak következetesség okán is, keményen ütnéd tovább az Akadémiát s a Kisfaludy-Társaságot. Ütnéd, ütnéd, míg egyszerre csak azt látnád nagy megöröknyödéssel, hogy Rákosi Jenő pályázati jelentő az Akadémiában, Ábrányi Kornél törzsfőnök a Kisfaludy-Társaságban, s Iksz és Ipszilon urak, ezek a fényes tollu, független, hat millió magyar olvasónak író s az irodalom történetébe belekerülő férfiak egy szerdai délután izgatottan ülnek az István-kávéházban, s elhalaványodva tudják meg az átszalajtott teremszolgától, hogy Jakab Ödön éppen most gondolkozik azon, elfogadja-e őket irótársainak, vagy sem.

Ez különös dolog, amin érdemes gondolkozni. Amig gondolkozni méltóztatnak, eimondhatnám tán a cumaei Sibylla történetét, aki, tudnivaló, kilencz vagy hét darab könyvet ajánlott föl, ha jól tudom Tarquinius királynak, mesés nagy áron. A királyok már akkor is ingyen példányban szerették csak a könyvet, s ő felsége tudni sem akart az üzletről. Kegyetek tudják, mi történt tovább — a Sibylla egymás után vetett a tűzbe két könyvet, meg két könyvet, meg megint két könyvet, a megmaradtakért csak annyit kérve, mint az elébb valamennyiért, míg aztán, mire csak egy könyv maradt, a király ezért az egyért boldogan fizetett annyit, amennyiért az elébb kilenczet kaphatott volna... Más: van egy barátom, professzor a Ludovika-Akadémián; az meséli, hogy az Orczykert régi szép napjai elmúltak volt, csak vasárnap, ha fölkeresték, s akkor is olyan mindenféle söpredék, hogy végtére is elzárták a kertet s csak belépőjegyekkel szabad oda a bejárás. Azóta, furcsa, de igaz, a legelőkelőbb uri közönség, törli magát a belépő jegyekért; ott a Városliget, a Zugliget, a Svábhegy s a Lipótmező — nem, ők csak az Orczy-kertbe akarnak menni... Továbbá: ismerem egy leánykát, Bécs városában; ő, gondolom, automata volt, mert mindig az utca sarkán állott s bárki ha egy kisebb pénzüsszeget dobott a szájába, édesen mosolygott rája. Ez az összeg, úgy emlékszem, két és három forint között ingadozott, s a leánykának alig telt szalmakalapra és kartonruhácskára, oly kevesen törődtek vele. Nem tudom, ki tanácsolta neki, de egy szép este ott találtam egy kávéház kasszir-trónusán; most már csak akkor mosolygott, ha szerb disznókereskedők arany gyűrűket dobaltak a szájába, s a kávéház jogásza és kishivatalnokai epedve néztek rája. A multkor pedig itt Budapesten volt vele találkozásom; az orfeumban énekel, s a hangja olyan, mint a pávái — bizony, vénecske már az eszemadta és

hamis nemcsak a zuzája, hanem a foga is — de mióta csak akkor mosolyog, ha két lovat, egy kocsit és egy kocsist dobnak a szájába, azóta Budapest összes Don Juanjai sírva mennek el a kapuja előtt...

Hogy mit jelent ez?

Nem mondom én, hogy a Kisfaludy-Társaság afféle vén, fogatlan és kihasznált — hogy is mondjam csak — automata. Hanem eszembe jut a Petőfi-Társaság, ez a kedves, barátságos és szeretetreméltó testület, amely friss és vidám mosolygással nyitja meg kebelét boldog-boldog-talan előtt. S eszembe jut, hogy e ki- és beválasztott megtiszteltettség közzül hány nem tartotta meg még csak a székfoglalóját sem; hányat nem láttak még egyszer sem a Társaság gyűlésein s hány olyan új tag került bele, akiket a régi tekintélyesek csak mulatságból hajszoltak keresztül, hogy szégyent hozzanak vele a családra. Lám, a Kisfaludy-Társaság drágábban adja. Hogy Bársony Istvánt, ezt a talpig uri embert s körme hegyéig magyar író-t beválasztotta, azzal csak maga-magát tisztelte meg. De volt rá gondja, hogy a másik üres helyet be ne töltsék, s ezzel az idén is szemébe vágja egypár elsőrendű embernek az elmaradhatatlan sottisét: volna helyem, de nem vagy közzénk való! S tudják kérem, mi következik ebből? Nem más, mint hogy ezek a visszautasított igazán kiváló emberek jövő esztendőre nagyrészt újra kopogtatnak majd a Társaság kapuján; kopogtatnak addig, míg az végrehaláhára megnyitvatik nekik, s ők megtisztultan és megtisztelten vonulnak be; szépen, rendesen megtartják a székfoglalóikat; az ülésekre pontosan eljárnak, s a választásoknál gonddal válogatják meg, kiket ereszszenek be a maguk exclusiv társaságába.

Elvégre kik szavaznak a Kisfaludy-társaságban? A Csengeryek, a Gregussok, a Pálffy Albertek rég porladnak már, s a helyükön azok ülnek, akik egykor vadul ostromolták a maradiság e bagolyvárát. Jókai, Ágai, Mikszáth, a két Rákosi, a két Ábrányi, Herczeg Ferencz, Kozma Andor, Bartók Lajos, Váradi Antal és Jakab Ödön — ezekről csak senki sem mondhatja, hogy maradiak, hogy elfogultak, hogy klikkesek és rosszakaratuak; vagy hogy ne tudnák, milyen író Benedek Elek és kicsoda Alexander Bernát? Ugy nézem, hogy egy-két kivétellel végtére minden valamire való tollforgató ember belekerül ebbe a diszes társaságba, csak éppen hogy lassan s némi megaláztatások árán. De hisz ép ezek a kis áldozatok teszik értékesé a tagságát; ezek az észrevétlen finom előmunkálatok, a nézeteknek ezek az ötven-perczenes kis módosulásai, a hátgerinczeknek ezek a negyvenöt fokos kis elhajlásai, a szeszlépteknek azok a törthányadnyi különbségei, melyek az intramuranus embert megkülömböztették az extramuranus férfitől.

Ha a Kisfaludy-Társaság exclusiv nem volna, sokan dicsérnék, az ördög se törődne vele. Így sokan szidják, de mindenki bele akar jutni. Amely nap a Kisfaludy-Társaság kitarja a kapuit, aznap akár be is csukhatja.

Ignotus.

Szemek.

*Akkor lesz méltó élni a világon,
— Ám ezt a kort még szörnyen messze látom —
Ha majd az ember szeme úgy ragyog,
Hogy mind azt mondja: »Én szelid vagyok!
Én nem kívánok eltíporni mást,
Utálok minden gögös elnyomást,
A szívem tiszta, ha kelek, ha fekszem,
S nem hatalomra —: jóságra törekszem!«*

*

*Méltó világunk akkor lesz nekiünk,
Ha úgy megenyhül vad tekintetiünk,
Mint hónapos boru után az ég,
Az újra fényes, újra tiszta-kék.
Ha majd szemünk többé nem sujt, nem égél,
És nem lövell ki bosszút, büszkeséget,
Csak azt a vágyat, hogy nyomort ne lásson,
S mindig siessen könyörölni másón!*

*

*Akkor lesz méltó ez a földi élet,
Ha kapzsi bűn, gonosz dölyf semmivé lett,
S leszáll közénk a béke szelleme.
Ha minden ember nagy, nyitott szeme.
Olyan lesz mint az ablak, melyen át
A vándorló nyájas szobába lát,
Ahol mindenki boldog és örül
A meggyújtott karácsonyfa körül!*

Ábrányi Emil.

A szerelem kinjaira mindig van, a házasságéira soha sincs ír.

*

A költészet: törekvés életünk összhangjának föltalálására.

*

A lángész eszményiti korának szellemét, a tehetség csak hizeleg neki.

Carlyle.

*

Minden műremek, akárcsak a természet, végtelen perspektívát tár elénk.

*

Rossz rovarok, regényes aggszüzecskek,
Barát, ki csupa bók s figyelmetesség,
Leány, kinek szerelmi vágya nincsen —:
Oh, csak ezektől óvjon meg az isten!

*

Isten: az ideál kategóriája vagyis az a forma, melyben az ideált felfogjuk.

Renan.

*

Két kiszámíthatatlan dolog van: a világ végtelensége és az emberek ostobasága.

Győzelem.

Irta: ABONYI ÁRPÁD.

Egy zimankós téli nap délelőttjén Fabró Fülöp ur erőteljes, nyulánk alakja is megjelent a kőruton hömpölygő ember folyamban, s a Muzeum-utca felé lavirozott. Az utca sarkon egy ismerős sajkással akadt össze — piktor volt az isten adta — s egy pillanatra megállt.

— Hová evezel ebben a pogány időben? — kérdezte zajos hangon a piktor.

— Gorszkiékhoz, a gyámomhoz, mert nincsen pénzem, — felelte épp oly zajosan Fabró Fülöp ur, aki a természet ama mesésen ritka tüneményei közé tartozott, hogy szobrász létére vagyonos fiatal ember hírében állott. A piktor nagyot nézett.

— Meg mersz jelenni Gorszkiné előtt? — kérdezte gyanakodva, majdnem csodálattal.

— Most már meg! — felelte elbizakodott mosollyal a szobrász és elsietett. Fagyos az egész világ, — szaladni kellett. A zimankós téli hideg még a sarkon álló vastorony trafikos tündérének élveteg ajkáról is elűzte a konvencionális mosolyt, amely, britanikától fölfelé, minden dohányos emberfiának egyforma szeretetreméltósággal pontosan kijárt.

Midőn belépett a magas, faragott kapun, cinikus hangulatában, amelylyel fölfejezkezett, egészen természetesen találta, hogy a lépcsőház gáz-kandeláberjét egy csufondárosan vigyorgó, kovácsolt vas Faun szobor tartja. Az első bolondos pillanatban majdnem rácsábitotta egy gyerekes hajlam, hogy megemlje a kalapját a vigyorgó Faun előtt és így szóljon hozzá: te ütöd meg ime, vidám kölyök, nekem azt a halhatatlan g húrt, melyet ebben a házban nekem is pengetnem kell, különben *valaki* azt találja gondolni rólam, hogy én is azok közé a konok troubadourok közé tartozom, akik veleszületett gyöngeségekben akarnak időnap előtt elpusztulni. Holott pedig te, nyájas rútság, igen jól tudod, hogy a szerelmi ittasságból kijózanodott embernél kiállhatatlanabb és bölcsőbb... mondjuk, hogy polgáriasabban »rendes« figurát a természet brillians játéka nem produkált...

Megtapogatta zsebet, amelyben iratai voltak, s az emeletre érkezve, megnyomta a csengetyű gombját.

Az ajtót egy fitos orru szobaleány nyitotta ki.

— A képviselő urat keresem.

— A képviselő ur azonnal haza fog jönni, — jelentette szolgálatkészén a leány, — tessék talán addig besétálni a szalónba. A méltóságos asszony azonban itthon van. Nem parancsolja, hogy bejelentsem?

— Köszönöm; megvárom a képviselő urat, — felelte a szobrász, s átadva kabátját a szobaleánynak, a szalónba lépett.

A japán-sárga butorok megpillantásakor azonnal megelevenedett szemei előtt életének az a képtelenül szentimentális epizódja, melyet annak idején a legragyogóbb képekkel színezett ki s amelyből egy kis keserű utóíz nélt, szerencsére, nem maradt épségben semmi. A gyerekes rajongáson elvégre épp úgy át kell esni, mint a himlőn. A pásztorfiu és pásztorleány botorul érzélgős históriája talán már akkor bolonddá tette a világot, midőn az emberiség százezer év előtt megjelent a földön és egymás öröme a fenséges hazugságok millióit igyekezett minél leleményesebb formában kigondolni.

Becsületesre, komikus figurák vagyunk... morgogta epésen a férfi. A bölcs Gamliel rabbinak igaza volt, amidőn így szólt: »Tökéletes munkát a világok Ura nem végezhetett; megteremtette a férfit, meg kellett

teremteni a nőt is; megteremtette az egeret, meg kellett teremtenie a macskát is.«

Nem haladhatott tovább ezen a fanyar csapáson. A szomszéd terembe vezető magas, szárnyas ajtóban Gorszkiné karcsu alakja jelent meg.

— Bocsásson meg, kedves barátom, — szólt vidáman és belépett a szalónba, — ha a magányt, melyet az utóbbi időben annyira szeret, egy pillanatra talán megzavarom —

— Ellenkezőleg, asszonyom, — mondotta udvarias meghajlással a férfi, — elképzelheti, hogy jelenléte nekem csak kellemes lehet.

— Férjem azonban annyira pontatlanná vált, — folytatta vonatott hangon az asszony s egy pillantást vetett a tükörbe, mely nyulánk alakjának eleganciáját a leghizelgőbb tökélyvel sugározta vissza, — de annyira pontatlanná... Egyelőre természetesen még fogalmam se lehet róla, hogy miért. Valami bántja.

— A képviselő urat sokféle igénybe veszik.

Gorszkiné elnevette magát s helyet mutatott a szobrásznak.

— Mondja, édes Fülöp, nincs banálisabb megjegyzése?

— E pillanatban nincs, — felelte nyugodtan a férfi.

— Reméli azonban, hogy még lehet?

— Valóban, asszonyom, azt hiszem, hogy még lehet...

Gorszkiné finom szemöldöke alig észrevehetőleg összerándult. Miközben keskeny ujjai mályva-surah pongolájának csipkéivel játszottak, halavány arcán a bosszankodás könnyű pirja is megjelent.

— Mennyire őszinte, kedves barátom! — mondotta meglepetést szinelve s gunyos csodálkozással emelte szemét az ifjura, ki oly érzéketlen nyugalommal ült vele szemben a széken, mint egy nyers kőből faragott szobor. — Azt kell hinnem, hogy ön nehezten reám...

— Csalódik, báróné; ily vakmerőségre soha sem volnék képes.

— Pedig higgye el, hogy helyzetem az ön elvesztése óta nem változott.

— Bocsánat, hogy félbe kell önt szakítanom; de amit meg se akartunk szerezni, azt nem veszhetjük el. Sőt ide még ez sem illik egészen! Ön asszonyom... megengedi nemde, hogy tájékozásul ezt az éppen nem mulattató antikvitást fölemlítem?... ön nem vesztett el engem, aki hódításainak csillogó naprendszerében mindössze talán tizedrangu, fénytelen pontocska voltam, hanem a legrövidebb uton, a gyors elhatározás bámulatos virtuozitásával, egyszerűen kitalált a világűr sötét mélységeibe és azzal vége. Remélem, így volt?

— Nem egészen barátom, nem egészen! — felelte derült nyugalommal az asszony; — ön megfelelkezik az előzményekről és ez nem méltányos.

— Nincsen-e jogom megfelelkezni róla, hogy valamikor oly hősies esztelenséggel rajongtam önért, amely a maga mesés együgyűségében páratlan volt?

— Nem erről van szó, — mosolygott fejét rázva az asszony.

— Egyébről nem is lehet.

— Az előzményekről van szó...

— Ártatlannak érzem magam.

— Az istenért, hiszen nem vádoló! Ellenkezőleg, én teszek magamnak szemrehányást, hogy belevontam önt abba az ugynevezett csillogó naprendszerbe, amelyet említ. Én voltam oka, hogy ön a vonzás természetes törvényeinek engedelmeskedett és megjelent nálam, hogy szomorú elhagyatottságomat lényének szeretetreméltóságával némileg elviselhetővé tegye. Hálával emlékszem vissza, hogy ez tökéletesen sikerült önnek. Eltúrta szeszélyeimet,

nem neheztelt, ha szörnyű idegességemben a legkiálthatatlanabb módon igyekeztem önt magamra ingerelni... sőt nem érezte velem haragját még akkor sem, midőn egy alkalommal meglátogattam az ön műtermét és nem a legjobb indulattal így szóltam önhöz: szobrának gipszmintája gyönyörű, édes Fülöp, a márványnak azonban hagyjon békét, mert ehhez a gőgös kőkirályhoz az ön ereje gyöngé...

— Ugy van, asszonyom, ezt mondotta! — szólt akaratlanul összerézzenve a férfi.

— És ön még sem neheztelt reám! Ekkor kezdtem komolyan gondolkodni önről és higgye el, nagyon megbántam, hogy meggondolatlanul heves fölindulásomban lelkembe engedtem pillantani. Megtudta, hogy mint gondolkodom férjemről, mit tartok az emberekről és mire vágyom... Nagy hiba volt. Lovagias hallgatásában szerencsére egy pillanatig sem volt szabad kételkednem és ez megnyugtató.

— Mondja, asszonyom, — kérdezte hirtelen a férfi, — miért beszél nekem ezeket most? Legyen nagylelkű és engedje meg, hogy tovább bolyongjak a világűr mélységeiben, a hová száműzni kegyeskedett és ahol lassanként egészen ki kellett hűlnöm. Az ilyen kihűlt pontocska, mint én, nem érdemli meg, hogy foglal kozzanak vele. Be kell vallanom, hogy csak a legrettenetesebb próza kényszerének engedtem akkor, a midőn erre a látogatásra szántam magam.

— Pénzre van szüksége?

— Fájdalom, igen! És itt meg kell jegyezni, hogy ha férjével máshol tudtam volna találkozni, nem lett volna reá bátorságom, hogy látogatásommal kellemetlenséget okozzak önnek.

— Ah! Mennyi jóság... — mosolygott gúnyos fölényvel az asszony.

— A képviselő ur azonban nyilván megfélekedett hozzá intézett levelemről, — Bécsből írtam neki a múlt hó végén, — mert nem válaszolt. Ismerje be tehát asszonyom, kérem... hisz ön kegyelmes is tud lenni, ha akar... ismerje be, hogy csak a kényszer vezérelt színe elé. Meg akartam kimélni önt, — nem jelentettem be magamat... Ön azonban úgy látszik még most sem hajlandó kegyesen elismerni, hogy míg ön hatalmas, erős és sérthetetlen — addig én gyöngé és könnyen eltiporható teremtménye vagyok az alkotónak.

Gorszkiné ajkain nem játszadozott többé a fölényes mosoly. Inkább gyanuval, semmint meglepetéssel vizsgálta a férfi hideg vonásait, a melyeken azonban nem rebtent semmi. Nyugalma sokkal jobban izgatta a hölgyet, mint a legszenvedélyesebb felindulás.

— Nem veszi észre, kedves barátom, — mondotta félig komoly, félig türelmetlen szemrehányással, — mennyire hálálán ön?

— Bocsánat, — felelte hirtelen a férfi, — még a féreg is följajdul, ha bántják...

— Megérdemlem ezt a vádat?

— Megérdemli az igazságot... és csak az igazságot... Mert ez az én igazságom!

— Még akkor is, — kérdezte előre hajolva az asszony, s szemei megvillantak, — ha eszébe juttatom, hogy én vonzódtam önhöz és megengedtem, hogy szeressen, de ha rajta kaptam volna magamat... kérem, hallgassa meg újra, amit már sokszor elmondtam, de amit mindig elfelejt!... há rajta kaptam volna magamat, hogy szenvedélyem erősebb, mint önérzetem... ha azt éreztem volna, hogy nem vagyok többé akaratomnak ura, hanem csak erőtlen játékszere a szívemnek, amely ön után vágyott: inkább megöltem volna magamat, semhogy megcsaljam a férjemet, akit nem szeretek... Önmagamát becsülöm annyira, hogy visszariadjak a szerelemtől és ami vele jár: a bűntől, a csalástól... A csalástól, barátom, a csalástól,

mert ez a legszégényletesebb. S vajon, ha nem bécsültem volna önt is annyira, mint önmagamát, mit gondol, beszéltem volna-e önnel nyíltan, minden himezés-hámozás nélkül? Érdemesnek tartottam volna-e arra, hogy így szóljak önhöz: én meg tudok halni azért, akit szeretek, de sohasem fogok elválni a férjemtől és sohasem fogom megengedni, hogy ha bűnbe esem — idegen gyermek viselje a férjem nevét... Mert ez a leggyávább csalás; sulyosabb, galádabb és lealázóbb, mint bármi más! Találja tehát természetesnek, hogy abban a pillanatban, midőn ön, kedves barátom, elvesztette lábai alól a talajt, én — amint mondja — a világűr mélységeibe taszítottam önt és ott is felejtettem...

Gorszkiné emelt fövel, büszke hangsúlylyal ejtette ki ezeket a szavakat, — a hatás azonban, melyre számított, nem következett be. A férfi közönyös mosolylyal hallgatta, s végül csodálkozó tekintettel emelte szemeit a hölgyre, aki a hosszú beszédbe egészen belepirult.

— Vigasztalhatatlan vagyok, asszonyom, — mondotta egykedvű, csöndes hangon, — hogy fényes logikáját ezuttal se méltányolom úgy, amint kétségkívül megérdemelné. És erről nem lehet tenni... Ön hatalmas és erős; fölötte áll a szerelemnek, amely elvégre is csak ravasz eszköz a természet kezében arra, hogy ki ne lobbanjon a földről az életnek lángja. Ön magasan áll fölöttünk, akik a szerelem bájos hazugságai nélkül se ifjuságot, se boldogságot, se küzdelemre méltó életcélt nem tudunk elképzelni. De amíg minékünk, szegény, gyöngé embereknek akkor is kedves a napsugár, ha a benne égő vegyi anyagokról fogalmunk sincs és akkor is megindító a Rómeo és Julia szerelme, ha nem is tudjuk, hogy ezt a két boldogtalan gyermeket tulajdonképpen csak azért ítélte halálra a természet, mert nem tűr fél-szerelmet, — önt, asszonyom, egykor még meg fogja fenyeíteni a fejlődési büszkeséggel lenézett szerelem azért a vakmerőségért, hogy erősebb, hatalmasabb és könyörtelenebb tud lenni, mint ő.

— Köszönöm, barátom; ezt vártam öntől. És úgy érzem, hogy méltó is fogok maradni erre a bókra.

— Sok szerencsét kívánok hozzá asszonyom, — felelte oly mosolylyal a férfi, amely sértette a hölgyet.

— Ön talán kételkedik?

— Isten ments! Sőt meg vagyok róla győződve, hogy élete mindig ily tökéletes lesz, mint amilyen most. Mi, törékeny földi emberek, nem vagyunk reá érdemesek, hogy önt utolérhetetlen magasságában háborgassuk.

— Gunyolódik, kedvesem...

— Esküszöm önnek, hogy semmi sincs tőlem távolabb, mint a gunyolódás. A múlt év május huszadikán, — folytatta hidegvérrel a férfi, — egy nevetséges ficzkót, az igaz, kigunyoltam. Fölösleges talán megneveznem, hogy ez a ficzkó én voltam. Emlékezhet reá, akkor történt, mikor a pavillon mellett megragadtam a kezét, szent őrzöngésében a legszánalmasabb frázisok tömegét zudítottam lázas ajakkal a lábai elé, — s ön, a megsértett fenség lesújtó, büszkeségével öntött végig azzal a hideg zuhannyal, melyet az imént is kegyes volt újra ismételni, mert, amint hiszi, következetesen el szoktam felejtetni. Dehogy felejtettem, asszonyom, dehogy felejtettem! Megegyik, hogy néha éjjel is felriadok álmomból s a legnyersebb sértésekkel illetem magam klasszikus ostobaságomért, amelynek áldozatául estem.

— Mit akar ezzel mondani? — kérdezte némi zavarral a hölgy, miközben gyorsan fölemelkedett a kerevetről és az ablakhoz lépett.

A szobrász szintén elhagyta helyét és mély meghajlással így válaszolt:

— Azt akarom mondani, asszonyom, hogy ostoba voltam, a midőn szerettem önt.

— Ah! — lehelte elpirulva az asszony, — folytassa...

— Megelégszem ezzel a méla beismeréssel, mert az a kellemes meggyőződés biztat, hogy ezzel az ön győzelmét teszem teljessé és büszke önérzetének fogok hizelegni. Lehet-e tisztább gyönyöre egy olyan női szívnek mint az öné, annál, ha a szerelmes rabszolga bűnbánó hunyáskodással megvallja, hogy ostobaságot cselekedett akkor, amidőn tekintetét önre emelte... aki maga az önérzet, az erő, a tökély és a hatalom! Azt hiszem, hogy ennél edesebb gyönyört fantáziája nem képes kigondolni. És most engedje meg, hogy elbucsozzam. Bocsásson vissza az úrbe, a honnan fölbukkantam és fogadja ünnepeles ígéretemet, hogy többé sohasem fogok felbukkanni a sötétségből.

Gorszkiné kezét nyujtotta és mélyen elpirult, a midőn a férfi tiltakozó arcczal, mosolyogva lépett hátra, anélkül, hogy kezét megérintette volna.

— Be fogja látni asszonyom, — szolt száraz udvariassággal, — hogy ujjacskái hegyével nem elégedhetem meg. Ön visszautasított, a mikor egész életemet kínáltam önnek... s eliheti, hogy frázis nélkül, őszintén, együgyűen, mint egy kómikus fickóhoz illik... legyen tehát könyörületes és ne kívánja, hogy megérintsem a kezét. Ismerem gyöngeségemet és félek az ön hatalmától. Megtörténhetik, hogy ez az egyetlen érintés ismét lángra lobbantja bennem a szent örület tüzét, s ön ismét ki lesz téve annak a barbár munkának, hogy esztelen rabszolgáját másodszer is beletaszítsa az úrbe.

— Várja meg a férjemet, Fülöp... — mondotta megzavarodva az asszony, s jóval enyhébb tekintettel emelte szemeit az ifjura, a kinek rendithetetlen nyugalma, s a szavaiban megnyilatkozó állandó gúny lefegyverezte. Éreznie kellett, hogy a férfi előnyben van és ez megzavarta.

— Szívesen megvárnám a képviselő urat, de menekülnöm kell; különben megsemmisülök. Legyen kegyes tehát és mondja meg neki ön, hogy találkozni óhajtottam vele. Ezer forintra van szükségem. Lakásom a minorita atyák vadregényes parkjának kellős közepén, egy ódon villában a Templom-utca 10. száma alatt »létezik«. Ott akarom megalkotni haldokló gladiátoromat is. Az ön dicsősége, hogy ehhez a véres sujet-hez magamról vettem a mintát. A különbség mindössze annyi, hogy én már a küzdelem előtt elvéreztem, s így nem volt alkalmam reá, hogy az *Ave Caesar*-t vérhabba fulladó hörgéssel az ön tiszteletére elkiáltsam. Pedig higgye el, hogy szívesen megtettem volna. Alázatosabb szolgát, mint a milyen én akartam lenni, sehol a világon nem fog találni... hiába keres. Mert keresni fog!

— Soha! — kiáltotta felindultan a hölgy, s ismét felragyogott benne a büszkeség, mely már-már cserben hagyta.

— Mondjuk hát, hogy soha és ne foglalkozzunk ezzel a kérdéssel többé. Visszamerülök, asszonyom, az úrbe, — fejezte be szavait meghajlással a férfi, — és ujjolag is kérem önt, legyen nagylelkű és bocsássa meg a sápadt pontocskának, hogy a tündöklő nap közelében ismét megjelenni merészkedett. De hát a pénz, a pénz! Amely ide hozott, s amelyre szükségem van.

— Meg fogom mondani férjemenek, hogy ön itt volt, — szolt idegesen az asszony és elfordította fejét.

— Fogadja köszönetemet, méltóságos asszonyom és engedje remélnem, hogy a képviselő ur méltányolni fogja helyzetemet. És most engedje meg, hogy elbucsozzam.

— Nincs más mondani valója? — kérdezte kezét nyujtva, alig észrevehető habozással a hölgy.

— *Nincs*, asszonyom... — felelte mosolyogva a szobrász és egy kifogástalanul fagyos meghajlás után elhagyta a termet.

*

— Győztem... — suttogta felvillanó tekintettel az asszony, amidőn egyedül maradt, — goromba és epés volt... vissza fog jönni...

— Győztem! — gondolta magában ujjongva a szobrász és érezte, hogy ebbe a gondolatba egészen belepirul, — tulságosan gögös és kegyetlen volt... szeret...

Krónika II.

A rendőr, a reporter és a becsületes ember.

— február 4-én.

Fájdalom, nem vallhatom magamat büntetlen előéletű polgárnak: a VII. ker. rendőrkapitányság kihágási lajstromában szerepelek mint olyan egyén, aki közbotrány okozásáért két forint birsággal sujtatott. Én tehát, amikor a rendőrséget nem tartom mintaszerű intézménynek, sőt minden brutalitást, erőszakosságot, piszkosságot, embertelenséget és ostobaságot, amit ráfognak, készséggel elhiszek, nem vagyok elfogulatlan. De Visontai Soma büntetlen előéletű, azért ő már szónokolhat a rendőrség mellett.

Meg is tette, s hogy meleg rendőrpártolása a maga klasszikus képében kidomborodjék, krónikás hűséggel ide írom, milyen előzmények után.

Az ujságírók nagyon el voltak (azaz vannak) keseredve a rendőrség ellen, mely a főkapitány ur világosan kijelentett programjához hiven, *purifikálni* akarja a sajtót tisztességtelen elemeitől. Ehhez képest kutatnak emberek után, akik hajlandók feljelentést tenni olyan ujságírók ellen, akik a rendőrségre rá szoktak mászni. Ezeket aztán vagy gyanúsított, vagy tanu minőségében detektivekkel felhajtják, előállítják és félnapokon keresztül kihallgatás ürügye alatt fogva tartják.

Erről folyt a szó a parlament folyosóján, mikor Visontai Soma képviselő ur közbeszólt:

— Csak bizzatok én rám az ügyet, úgy megtánczoltatom a közbiztonsági tételnél a rendőrséget, hogy beleizzad a belügyminiszter ur.

Amire az ujságírók köszönettel azt felelték, hogy Pichler Győző előbb vállalkozott erre, de ha Soma ur is támogatja, annál jobb.

— Ugy? Pichler beszél? nyujtotta a szót Soma ur, ez már más.

És megtartotta az ő nagyszabású dikcióját a rendőrség *védelmére*, amelyből a következő passzus ragadta meg figyelmemet:

— A rendőrség látva, hogy bizonyos osztályban a zsarolás elharapódzik, csak dicséretet érdemel, mikor annak tagjait figyelemmel kíséri, mint azon erkölcsileg sülyedt nőket, kik szintén rendőri felügyelet alatt állanak.

Nem szószerint reprodukáltam a kitűnő kriminálista e klasszikus nyilatkozatát, de az értelméhez nem adtam hozzá semmit. Ebből kiderül, hogy a büntetlen előéletű, azaz becsületes ember mit tart a rendőrségről és mire

becsüli az újságíró. Csak annyira, mint a rendőri felügyelet alatt álló hölgyeket.

Hát ez disznóság, mondanám, ha vérmes ember volnék. Ez szemtelenség, ha lovagias ember volnék. Ez számárság, ha filozófus volnék.

Mivel azonban skeptikus vagyok, nem szólok semmit, csak elmélkedem.

*

Újságíró és újságíró között disztinolválni kell, mint komondor és agár között. Vannak nagy tekintetű, bölcs és becsült újságírók, akik vezércikkeket és színházi kritikákat írnak s vagy a Kisfaludy-Társaságba vagy a parlamentbe választódnak be. Ezek többnyire tegező édes barátjai a méltóságos főkapitány urnak és gyanakodó őrzői a jogrend kapujának. Legfőképen pedig az jellemzi őket, hogy amikor Visontai bizonyos osztályról szól, nem érzik találva magukat. Joggal, mert a becsületes ember nem a komondorokra gondolt, hanem az agarakra.

Igen, az agár! A szüntelen talpon levő, futkározó tüskön, bokron, gazon, sáron keresztül törő, szaglászó vérszomjas és sovány agár, ki nem ismerne benne a reporterre? Kővér reportert csak egyet ismerek, az is német és öreg. A többi fiatal és magyar. Néhol tulteng az önérzetük, másutt ellenben szerényebbek a hitelező suszternél is. Egyszer szemtelenek, mint a varju, máskor diskrétek, mint a lepecsételt boriték. Már amilyen az ember, akivel dolguk van és a dolog, melyről szó van.

Hát a reportereket tessék érteni a rendőri felügyelet alá fogandó osztály alatt, ne a tekintetes, nagyságos és méltóságos publiczista urakat. Ez elhatárolás mellett már érthető, miért nem vette senki a házban és senki a sajtóban magára a Soma képviselő ur elmés analógiáját. Csak a reporterekről van szó, nem az urakról. Lám, csak reportereket vádol a rendőrség zsarolással és csak reportereket dekretál ártatlannak az ügyészség. Csak a reporterek teszik gyűlöletessé a hírlapíró a közönség előtt és csak reporterek járnak rongyos cipőben, rojtos mansettával s fényesre koptatott gérokban a rendőri sajtóirodába.

Ugyan bocsássanak meg nagyságos, méltóságos kollégáim, akiknek legfőbb axiomájuk, hogy a más becsületéért nem teszik tűzbe a kezüket, ha kérdem: láttak már valaha eleven reportert — reporton? Gondolkodtak valaha ennek a szomorú pályának sáros szegénységével, szomorú idealizmusával s amíg a közönséggel együtt a nagy tekintetű publiczista urak is gyanus szemekkel nézik őket, vérlázító martiromságával? Hadd beszéljek ezekről a szegény fiukról, akiket választmányi üléseken mindig idéző jel között nevezünk »kollegák«-nak, mert bizony mondom, szükségük van önöknek is erre, mert hiszen a nagy közönség laikus avatatlanságában nem disztinolv oly előkelően, mint önök, publiczista és reporter között, mert a kutya akár komondor, akár agár, csak kutya s bizony a komondor is hasznát látja, ha az agár becsületben gyarapodik.

A reporter a leggyűlöletesebb alak. Akár a halálmadár. Ahol gyász van, ahol villám sujt le, vagy valami rothad, a reporter odatolakodik. Öngyilkos lesz a férjed:

teged, szegény özvegy, éjjélkor is fölraz ágyadból, hogy tőled részleteket tudjon meg. Megszöktetik a leányodat: a reporter kiszimatolja mindazt, amit te rejtteni szeretnél s inkább magad diktáld tollba titkaidat, nehogy idegektől tudja meg. Valahol sikkasztanak: ez a szemtelen species mindjárt tudja és tönkre teszi hiteledet vesztéséged kürtölésével.

Nem mehetsz inkognito lumpolni sem. Mert nincs az a piszkos vagy előkelő lumpfészek, ahol az éjszaka bármely órájában ott nem ülne reporter. Jó barátságban van az összes hölgyekkel, akikkel te mulathatnál s bizony e hölgyektől nem várhatsz diskréziót. Magad vagy kénytelen bemutatkozni ezeknek az alakoknak s szépen megkérni: ne írják ki a nevedet. Olykor meg arra kéred: írják ki a nevedet.

S ezek a fiúk kartellben vannak egymással. Azaz kötésük van, mely szerint amit az egyik tud, azt elmondja a másiknak is. Egy-egy reporteri szem nem egyetlen lapot jelent, hanem négyet, ötöt, valamennyit.

Hát hogyan lenne gyűlöletes az újságíró? A reporter — korrigálják önök, nagytekintetű publiczista uraim. Nem, az újságíró, erősitem én. Mert a publikum tudatlan és naiv, ez a pusztá logika szerint következtet ilyenformán: a reportert a szerkesztő engageálja, bizonyára nem azért, hogy híreket ne hozzon. Tehát a szerkesztő követeli tőle, hogy toladokjék be mindenhová. A szerkesztő felelős azért, ami lapjában megjelen, tehát azért is, amit a reporter neki hoz. Ha velem ma valami disznóság történik: amelyik reporter erről nem hoz reportot, azt a szerkesztő másnap elcsapja, mint éhletetlen embert. Ergo: nem nézem én se a kezét, se a lábat, se a gyömrot, se a fejet, hanem az egész embert, akit én újságírónak ismerek és gyűlölök, megvetek.

Bizony, a laikustól nem csodálom, ha ezektől a rejtelmes emberektől huzódik. Nagybórára fiatalok, tanulatlanok, nem ismerik a magasabb izlést, nincs szocziologus érzékük, hogy egy eseményt a maga vonatkozásaiban ítélnének meg. Ők a tényeket és részleteit kinyomozzák és azon nyersen, vagy a legsablonosabb konvenczió ítéletével tálalják föl. Szóval: nem publiczisták. Kétes, azaz nem is kétes társaságban mozognak. A zálogosok, az úzsorások, a bodegások a barátai, az orfeum-dámák és utczai dámák a barátnői, sőt még a rendőrséggel is intim viszonyban vannak. Micsoda népség! kiált föl az, aki az embert a nagyságos urnál kezdi csak elismerni.

De hát kérem szeretettel, micsoda reporter volna az, aki nem azokkal a körökkel érintkeznék, ahol a reporter terem? A nemzeti kaszinó becsületbirái nem állnak oly közel a bűntényekhez, mint a bodegások, meg az orfeum-dámák. Rendőr-tisztviselőt sem ültetnek az országos kaszinó kártya-asztalaihöz, hanem a zengerájok kárpítja elé.

És nap nap után a reporter kénytelen reggel, délelben, este, éjjélkor és hajnalban odamenni a rendőri sajtóirodába hírekért. Hogy csinálja ez a szegény ember, hogy becsületes ember módjára mégis kapuzárás előtt térjen haza? Bizony csak éjszakázik s a közbenső időt kávéházban tölti el, még pedig olyanban, ahol valamit megtudhat.

Mert mindig meg akar valamit tudni. Éjjel-nappal, szabad óráiban, mindig a reporton jár az esze. Nem tehetek róla, a foglalkozásnak ez a tultengése nekem imponál. Soha sehol ambiciózusabb embert nem ismertem meg a reporternél. A mesterségét senki nálánál jobban nem szereti. Hogy más újságnak legyen hire, melyet ő nem hozott: az elviselhetetlen gondolat. Hogy neki legyen hire, mely más lapnak nincs meg: a dicsőség netovábbja. Ezért izzad, lőt-fut, virraszt, kidobolja magát, paktál betörőkkel, rendőrökkel, áldoz pénzt és egészséget, tüir sértést, rágalmat, megalázást.

Szomorú idealizmus ez, de idealizmus. Becsületes, tiszteletreméltó és én megbocsátom a rojtos gallért és a bodegás összeköttetést, mikor látom a törekvést az egész, a tökéletes munkára.

És martiromságnál egyébnek nem tekinthetem, mikor ezt a szegény fiút a társaság után itélik meg, melybe hivatásánál fogva keveredik. És embertelenségnél egyébnek nem tekinthetem, mikor a mélyen tisztelt publikum elvárja az újságjától a skandalum-kultuszt és megveti azt, aki kiszolgálja. És nem tudom minek tekintsem, hogy amikor a rendőrség ráteszi kezét egy ilyen szegény fiúra, a nagytekintetű újságírók sietve leveszik róla a magukét és amikor nyilvánvaló a tiszta, bosszuálló zaklatás, akkor a főkapitány ur látja hasznát annak, hogy a nagytekintetű újságíró urak a te-tu pajtásai és a szegény reporter nem talál könnyebbséget abban, hogy a főkapitány ur tegező pajtása — nagytekintetű újságíró.

És akármilyen fölöttes higgadtsággal néznek is össze: csak reporterekről van szó, a Visontai Soma képviselő ur elmés analógiája ő rájuk is vonatkozik. Bizony, a rendőrség védi a maga Bérczijét testületi érdekből és sokkal okosabban cselekszik, mint az újságírók, akik megtagadják az üldözött reportert, szintén testületi érdekből. Akárhogy kutatom is, sem a Visontai ur beszédjében, sem a közvélemény felfogásában nem találok nyomát a distinkciónak újságíró és újságíró között. És ebben van igazság, mert a baka is csak katona és a tábor-szernagy is csak katona és amely generális a bakáról azt tartja, hogy nem katona, hanem csak baka, azt el kell csapni. És skeptikus létemre e hosszú elmélkedés végén arra kell kifakadnom, hogy amikor a derék Soma egy kalap alá vesz valamennyiünket és oda teszi mellénk ama bizonyos hölgy-osztályt, akkor, ha nem négyelték föl a nagytekintetű újságírók, ő igen, de igen becsületes ember.

Semper.

Nem jó a tulságos éleslátás: aki a sirokba lát, nem látja meg a sirokon feslő virágokat.

Mily bolond az ember; mindenben önmagát látja: még a napban és a holdban is a saját arczát fődözte föl.

Virágkoszorunkat a szellő is leragadja, töviskoronánkat a leg-hatalmasabb vihar sem tépheti le fejünkről.

Toll és kard.

*Olykor valami átfut szivemen,
Czikázó villám — kinos sejtelem...
Fejemet lassan le kell hajtanom,
És halk sohajtás támad ajkamon.*

*Ha kérdik aztán, hogy mi bánt, mi baj?
Nincs válaszom rá más, csak új sohaj.
Szerencse, hogy nem érti senki meg,
Csupán csak egy sziv, talán a tied.*

*Te sejtéd tán, hogy mitől tünt elő
Szemem fölött az a sötét redő,
Miért oly csüggedt a tekintetem,
S búmat elmondani mért nem merem.*

*Mert senki más, csak én vagyok oka,
Hogy álmodom be nem telhetik soha,
S dallal, virággal teli szivemet
Ilyen korán fagyos tél lepte meg. —*

*Tavaszon — be rég volt istenem! —
Egykor egy tündér megjelent nekem,
S így szólt, míg hangja búsan reszketett:
»Két ajándékot hoztam im neked.*

*»Válaszsz közülök tetszésed szerint:
Mondhatlan kéjt és földöntuli kint
Adok e tollal. Minden sziv felett
Uralkodást, — de koldus kenyeret.*

*»Másik ajándékom egy büszke kard,
Nincsen egy folt, nincs egy csöpp rozsdarajt,
Tekintély, jólét, pompa, tisztelet...
E karddal mind-mind megszerezheted.*

*»E két ajándék itt van, láthatod,
Válaszsz tehát!« — — Én szótlán álltam ott
Soká habozva, — aztán hirtelen
A kard után nyult reszkető kezem...*

*Tavaszon megcsalt a büszke fény,
A kard enyém lett — s rabja lettem én,
Képzelet, álmom, érzés, gondolat
Csörgésitől ijedten elriadt...*

*Mihaszna jólét, rang és tisztelet,
Ha elhervadni érzem szivemet;
A tündér is, ki tudja merre jár,
Nem volna e késő cserélni már?...*

*Olykor valami átfut szivemen,
Czikázó villám, — kinos sejtelem:
Hogy változtatni immár nem lehet,
Mert meggyilkoltam saját lelkemet.*

Mezarthim.

Egy élet.

Irta: P. R J A S A N Z E V.

Iván nagyapó halálán volt. Ott feküdt a kemencepadkán, daróczingben, birkaködmönrel letakarva. Száraz, hörrenő sóhajok szakadtak föl időnkint melléből. A forgács-tűz ide-oda libbenő világot vetett a homályba. A csön-det csak a lángok pattogása és egy házi tücsök czirpelése törte meg.

A forgácsos láda mellett az öreg menyee, Axinja és unokája, Froska valami hosszú, fehér vásznat varrogattak, a nagyapó halottas ingét. Froska azonközben megmeglendítette lábával a bölcst, melyben Fredja, Iván apó nyolcz hónapos dedunokája feküdt.

A szoba levegője forró és nyomasztó s nagyon rossz szaga volt.

A nagyapó jól érezte magát. Hanyat feküdt, nem aludt, de ébren sem volt, egész valóján valami zsbadt önefeledtség vett erőt. Mióta fekszik így, maga sem tudja.

Semmire sem gondolt, tudatosan semmire, s mégis mintha tovasuhanó, semmivé rongyolódó gondolatfoszlányokban egész élete rémlett volna előtte fel.

Ah, micsoda élet is volt az!

Hetvenöt esztendőnek előtte egy legfőbb mértékben áldott állapotú nő, Malanja, akit Bubnicsának is neveztek, füvet sarlózott a réten. Aratás évadja volt. Forró júliusi nap.

Az ifjú nő már kora reggel rosszul érezte magát, de anyósa kikergette a mezőre. Dél felé már alig állt a lábán. Szédült és szeme előtt tüzes csillagok táncoltak. Malanja abban hagyta a munkát s tovavánszorgott, hogy kvaszt igyék. Utközben találkozott szomszédnőjével, az öreg Varvarával, aki végignézvén rajta, így szólt vala hozzá:

»Mi bajod, Bubnicsa? Beh furcsa a képed« ...

»Fáj a belsem, kezdődnek a kínok ...« felelt Malanja s duzzadt testére mutatott.

»Kezdődnek ... Nos hát, hadd támogassalak ... Nem lett volna szabad ma a mezőre menned ... Hisz olyan vagy, nézd csak, mint a duda.«

Malanja nem birt már felelni.

Varvara karonfogta, úgy vezette a falu felé. Fele uton összeroskadt Malanja s félóra multán egy fiucska született a világra, akit későbbben Ivánnak kereszteltek.

Élete első öt esztendejéről semmit sem tud Iván. Beszéltek ugyan, hogy apja egyszer részegen jöven haza, fölrugta bölcsojét. A gyerek kiesett a párnácskák közül s összezúzta térdét. Bal lábára azóta nyomorék vala. De ez nem volt baj: karjai utóbb jól megizmosodtak, munkabíró legény lett s nem került katonasorba sem.

Kilencz éves korában ugyanis iskolába küldte apja. Tanítója, aki különben remete volt, sokkal inkább verte, semmint tanította a gyerekeket. Mikor a kis Iván tizenegy éves lett, apja megelégte ezt az állapotot s hogy a fiu haszontalanul ne szaladgáljon ide-oda, három rubelért s három véka rozsért pásztorságba adta a szomszédos kereskedőhöz s földbirtokoshoz.

A pásztorkodásban jó dolga volt Vanjának: nyáron fölséges az erdőt s mezőt járni; pompás a szamócza s a gomba, a madárdal s az állatok élete.

Három évig pásztorkodott. Mikor azonban bátyja, Mikola katonáskodni ment, haza kellett térnie.

Tizenhat éves volt s akkor szakadt rá az igazi paraszt-robot. Apján kívül, aki többnyire részeg volt, egyedül csak ő vala a házban munkabíró ember s így mindent neki kellett végeznie, öcsce alig töltötte még be tizenegyedik esztendejét.

Kora hajnalban, alig hogy pitymallott, fölkelte Iván s a dologhoz látott. Ebédre kenyeret evett s kvaszt ivott, pihent utána két órát és ujra munkába állt. S dolgozott alkonyatig. Ünnepnapokon sem gondolt mulatságra; apja kocsmába ment s neki a házi teendőket kellett elvégeznie: szerszámot javítani, fát fuvarozni s más ilyesmit. Megtette szükségből és félelemből. Apja ugyanis, aki már rég elitta egészen az eszét s a legsiralmasabb parasztocská volt a faluban, részegségében csetepátézott, józan állapotában mogorva volt és Ivánnak mit sem nézett el.

Mikor Iván tizennyolcz éves lett, apja úgy gondolta, hogy itt az ideje őt megházásítani. A szülők választása Matronját érte, aki a szomszéd faluban lakott. Matronja is tizennyolcz éves volt. Arcza himlőhelyes, jobb szeme hályogos, ő maga pedig, amint hirlett, a legényeknek nagyon is kedvére járó vala.

Matronja nem tetszett Ivánnak. Meg is mondta, hogy nem akarja feleségül. Apja azonban leszidta és ráparancsolt, hogy a leányt elvegye. Hiszen Matronja erős leány volt, jó munkásnő, — s küszöbön állt a nyár; Iván anyja előregedett, elgyengült; új munkásnő kellett helyébe s Ivánnak meg kellett házasodnia.

Szent János napján volt a menyegző. Sok vendég érkezett. Mind léresezegedtek. Az ujdonsült férj is ivott — először életében, s először életében megverte a nejét.

Három napig állt a lakodalom, negyednapra ujra kezdődött a közönséges élet.

Az első verés oka rég feledésbe merült már, de Iván arra a meggyőződésre jutott, hogy az asszonyt mindig verni kell. Hamisítatlan paraszttá fejlődött; minden áldott ünnepponon léresezegedett s verte a feleségét, amint azt apjától tanulta. Rítt ilyenkor mindakét asszony, de csakhamar meg is csillapodott mindakettő.

S elmúlt a nyár. Mikola hazajött a kaszárnyából, Iván öcsce is megnövekedett már, de a munkára gyöngének bizonyult. A család nem fért meg a telken. Egyiküknek idegenbe kellett mennie. Mikola volt a legidősebb gyerek, a legfiatalabb a gyöngesége mián nem szegődhetett el; Ivánnak kellett tehát elvándorolnia.

Hajó-vontatónak állt a Volga mentén.

A hajó-vontatók élete ösmeretes dolog — egész áldott napon a vontató-kötélen! Sokszor, nagyon sokszor járta meg Iván apó nyáron, tavasszal s ősz idején, esőben, szárazságban, fagyban s rekkenő hőségben így a Volga partját. Husz meg néhány társával egyetemben úgy vontatta a nagy hajót hajnalderengéstől kezdve délig, bánatosan énekelve a hajó-vontatók hosszan elnyújtott dalát. Aztán pihenő és ebéd. Csakhogy nem izlik az étel. Egyik is, másik is hanyat dől fáradtságában s a vontató-kötéltől feldörzsölt vállu s hátu legények úgy alusznak ott a földön elterülve, míg a felügyelő kiáltása ismét munkába, igavonásba nem szólítja őket; akkor aztán ujra belefűzik a testüket a szijba s mennek, mennek előre alkonyatig.

Télen a Kama mentén dolgozott Iván valami fűrészmalomban. Ez könnyebb munka volt, de fizetség is kevesebb járt érte.

A tulajdonos rossz ember vala. A munkásnépek minden szükségletét: kenyeret, dohányt, cipőt tőle kellett vásárolnia, úgy, hogy Iván a fizetés napján, a levonások után, csak nagyon kevés pénzt kapott.

De legalább mégis kapott némi készpénzt, évente husz rubelt, amit hazaküldhetett.

Igy mult el hat év. Hazulról mi hirt sem kapott; nem is volt szüksége rá; a vontató-kötélbe fogva és a fűrészmellett mire sem gondolt Iván.

Egyszer aztán, mikor kitétték a szűrét, meghívást kapott a falujából, hogy jöjjön haza. Iván azonnal menni akart. Főnöke feldühödve, amiért hogy egyik munkása a

terminus előtt hagyja el műhelyét, visszatartotta járandóságát.

Hatszáz versztnél hosszabb utat kellett Ivánnak csaknem teljesen pénz nélkül meghaladnia, hogy falujába érjen.

Otthon minden megváltozott.

Apja meghalt. Mikola bátyját lókötés mián Szibériába hurczolták. A fiatalabbik fiu megházásodott. A saját felesége időközben három gyermeket szült világra: két fiut s egy leányt. Ivánt nem ejtette ugyan csodálkozásba családjának meggyarapodása, mindazonáltal legalább a régi rend kedvéért jól elnászpángolta a feleségét s alapjában büszke volt, hogy két fia van.

Iván lett most a család feje. Ez a család immár jó sok asszonyból és gyerekből állott s mindezek közt egyedül ő volt valamire való, mivelhogy öcsce, akinek kezékarja elsatnyult, nem dolgozhatott.

1861-ben fölszabadult a parasztság. A falu népe nem igen törődött ezzel a vívmánynyal. Az ő urok állandóan külföldön tartózkodott s nem bánta az adót. S mikor jött a parancs, hogy előljárót válasszanak, eszükbe jutott a parasztnak, hogy Iván írni-olvasni tudó ember volna s megválasztották. Iván nem akarta elfogadni ezt a megtiszteltetést; meg is potyáztatta választóit egy hordócska pálinka erejéig, de hasztalan, a község kötötte magát hozzá s a dolog úgy maradt.

Igy lett Iván a község előljárója, akinek fő kötelessége az vala, hogy az adót pontosan beszédjé. A parasztnak azonban szegények valának s vonakodtak megfizetni az adót. A hiányt Ivánnak esztendőnként le kellett ülnie a dutyiban. Kilencz esztendeig volt előljáró s kilencz esztendeig ülte le a hiányt.

Időközben fölcseperedtek a gyerkőczök. Az egyik fiu katonának állott s nyomtalanul eltűnt. A másik hajót vontatott a Volgán, épp úgy mint annak idején az apja. Csak legifjabb fia maradt odahaza.

Hatvan éves korában Iván gyöngülni kezdett. Kaszálni, aratni nem birt már, csak könnyebb fajta munkát végezhetett. S akkor meghalt a felesége is.

Mire hatvanöt éves lett, semmit sem birt dolgozni már. A fia, Péter, aki most gazda lett a házban, elhatározta, hogy megszabadul a tétlen, haszontalan életü öregtől. Megkérte a falu papját, fogadná föl méhésznek s a pap fölfogadta Ivánt.

Méhészként ismét szebb napokat élt Iván. Oly fölséges volt vén csontjait a forró napon melengetnie; nyugodtan heverészhetett a köpük mellett, kéjjel szivhatta magába a levendula- és hársvirág-illattól terhes levegő illatát s önefedten leshette a madárdalt és a méhzümmögést.

Öt év multán meggyöngült a szeme. Nem végezhetette már jól a munkáját, kiállt a szolgálatból s hazatért. Egy év leforgása alatt végkép megvakult.

Élete ettől fogva az ajtó előtti és a kemence melletti padka között oszlott meg. Ha szép idő volt, már kora reggel kitapogatózott az ajtó elé s leült a padra. Ott ült egész nap, vak szemét a távolba meresztve. Este felé meg visszatapogatózott a szobába a kályha mellé.

Az utolsó esztendőben már alig mozdult el a kályha mellől. S nagyon gyakran hallhatta a fia dörmögéseit:

»Döglenél meg már csak, vén ördög! Ne fálnád hiába a mindennapi kenyeret!«

Mindennapi kenyeret pedig jó sokat falt a végelgyengülésben sorvadó Iván. Nagyon sokat, majdnem félkilót.

Most pedig ott fekszik a kemencepadkán, majdnem egy hete már és nem beszél és nem eszik. A végét járja szemlátomást.

Iván jól érezte magát; úgy lecsöndesült a lelke.

Előttevaló este odament Péter hozzá s megránczígálta. Az öreg nem mozdult mindjárt s a fia így szólt:

— Na, bizonyára meghalt!

Ekkor az öreg nyögni kezdett

— Ejnye, még mindig él . . . szolt Péter. — Nézze meg az ember, nem akar meghalni . . . S ott hagyta.

Ma is ott fekszik a kemence mellett. Ugy látszik, elállt a lélekzete. Menyje Axinja, és unokája Froska nem tudják, él-e még. Iván maga sem tudja. Egész valóját ugyanaz az érzés hatja át, ami egész életében állanlóan áthatotta, öreg kidolgozott tagjait végtelen aléltóság bémítja meg.

Nyílik az ajtó. Péter lép be s kérdi:

— Él-e még?

S odamegy a kemenczéhez s ránczígálja az öreget, — mindhiába, — ez egyszer meghalt igazán.

»Nohát, — holnap temetjük el«, szolt Péter az asszonyokhoz. »El köll küldeni a papért.«

Az asszonyok ríni kezdtek, a gyerek is fölébredt a bölcsőben s az is rákezde a sívalkodást.

A fiatal anya fölkapta a kis Fedját s emlőjét nyújtotta neki. A csecsemő mohón szopott. Jól akart lakni s élni. Pedig ő is meg fog halni egyszer mint Iván apó, mint apja, Péter, miután majd ő is hiába falta a mindennapi kenyeret.

Hány csecsemő nyújtja minden pillanatban mohó vágygyl anyja emlője felé kezét, hányan küzdenek gyöngé erejükkel az éhség s a halál ellen, hogy életben maradjanak, hogy éljenek s meghaljanak — mint Iván nagyapó.

Tina di Lorenzo.

A Hét számára írta: GEROLAMO ROVETTA.

Ha Tina di Lorenzo nem is volna az az istentől választott, remek drámai művésznő, aki egynéhány év alatt lett, már csak a nevének említésére is eszünkbe jutna az a három dolog, mely a nőt a legkedvesebb teremtéssé, az élet áldásává teszi: az ifjuság, a szépség, a jóság.

Tina — bájos már a Concetta, Concettina név e becsező alakja is — Tina di Lorenzo, vagy mint ma már egész Olaszország hívja őt: *la Tina*, virág, gyönyörű virág, mely a délszaki napban fakadt a Tyrrheni Tenger illatos fuvalmának közepette és a szinpad égető hevében nyílt ki, de tisztaságának nem veszett el egy atómja sem.

Édes, nyugodt szemében Nápoly szép egének kékje van, pajzánul gyermekes ajkán e legkedvesebb földjének meg a déli nőknek mosolygása, és termete mégis merészen hajlékony, haja fekete, mint a holló (aranszinü csak ifju negédességének éveiben volt), arcának kifejezése csodálatosan mozgékony, hangja meleg, szenvedélyes, gyöngédségében könnyekre indító; észrevehetetlen kaczerságában ésbontó, ha bizalmasan beszélget, ha enyeleg, akár a szinpadon, akár az életben. Tina, mikor pompás toiletteet és kevély arisztokrataságot ölt magára, csupa királyi méltóság; de ha elragadja őt gyermekes temperamentuma, azt véljük: bájos futri leány, nem egyéb.

Egy, a Colonnello művészcsaládból való érdemes színész és egy sziciliani nemes ember leánya. Anyjáról a szinpadratermettség, a báj, a könnyedség öröklődött

rá; atyjáról az urias előkelőség, a kifogástalan korrektség és kedvelése mindannak a szépnak és fönségesnek, amely levegője azoknak, akik igazán lélekzeni akarnak. Jóllehet anyja művészi vándorlásainak révén véletlenül Torinóban született, Tina mégis teljesen déli olasz; és pedig a művészet szempontjából nápolyi, mert a nápolyi Rossini-színház deszkáin lett ismertté — azt hiszem, 1888 táján — Proto di Maddaloni herceg *Knit Lora* című, erős színezetű drámájában, melynek fő szerepét akkor Olga Lugo játszotta.

Icilio Polese — az *Arte drammatica*, e legrégebb és legbátrabb olasz művészeti folyóirat alapítója, s harmincz év óta a színészek, színésznők fáradhatatlan keresztapja — ismerve a gyönyörű és okos leányka sikereit, megsejtette benne a közel jövő nagy művésznőjét, és emlegette Andrea Maggi — az akkor pályája delelőjén levő szerencsés és tapasztalt színész — előtt. Maggi azt mondta neki, hogy Tinában csakugyan megvan az, amit Olaszország s alkalmasint az egész világ is úgy hív: az anyag. Ez időben Eleonora Duse is igen hízelgő jóslatot mondott Tina di Lorenzo pályájáról, a mindenkinél jobban látó Marini igazgató pedig 1891-től fogva három évre szerződtette.

Tina és környezete türelmetlenséggel várták 1891 érkezését; az ifju művésznő azonban addig is megvált a nápolyi szerény Rossini-színházról, és körutra indult Ettore Paladini, valamint Zucchini-Majone és Venturi asszonyok társaságában. Ez az első kirepülés a fészekből igen szerencsés volt, egy szép nap hajnala, kedvező jóslat, mely nyomrul nyomra teljesedett az aggodalom és küzdés első éveinek sikereiben és diadalaiban.

A szépség, a hang varázsa, a rendkívüli báj oda lánczolta a lelkeket a kelő csillag szekeréhez. Milanóban — melynek látszólag jámbor közönsége, ép ítéletével mindig végét veti a ferde illúzióknak és semmivé tesz minden bitorlott hirnevet — Tina di Lorenzo tetszett. Két, más-más hagyománynak hódoló színházban játszott: a Filodrammaticiban, melyet a skeptikus és szigorú polgárság kedvel, meg a Commendaban, mely akkor még népiesebb volt, mint ma.

A kritika akkoriban óvatosan dicsérte az ifju színésznő úgy szólván physiologiai és plastikai »eszközeit«, melyekkel majd eljátszhatja a romantikus és a modern műsor egynéhány nő-alakját; de a közönség már beleszeretett, meghódolt előtte, látni akarta minden este, ezerszer, elbűvölődött az akkor még zsenge, de már virágzó teremtésből sugárzó őszinteségtől, és boldog volt, hogy dicsőségben részesíthette.

Pasta, Garzes és Reinach, kik ép akkor szövetkeztek a társulattal, nagy bírságot fizettek Marininak, hogy Tina di Lorenzot körutra vihessék széles Olaszországon; és ez a három év diadalok szakadatlan lánczolata lett a művésznő számára. Az ifju színésznő soha sem feledheti a fáradalmak, a tanulás, a mámor ez esztendeit. Bár illetlenülül őrizte meg énjének jellemző sajátosságát, képződött, erősödött, megtanulta a legfinomabb és legbonyolultabb alakítások technikáját. Szerencsés intuitioja segítette őt minden alak psychológiájának gondos keresésében.

A még nem is oly rég pajzán, nyughatatlan leányka a tanulmány hosszú óráiban, hogy úgy mondjam filozófus művésznővé lett. És az öröm, a vigasztalódás pillanataiban, mikor a rajongó közönség teljes szívéből tapsolt, Tina di Lorenzo mindig csak aggódott és gondba merült; mert a siker közepett is azon járt az esze: hogyan fog játszani a következő felvonásban vagy holnap este.

Ez időbe esik a *Vergini* és a *Trilogia di Dorina* feledhetetlen sikere. E drámák fájdalmas hősnői megéledtek Tina könnyeiben, kitöréseiben, geniáliségében. Mély érzése, ereje sokban azokat a hurokat érinti, amelyek a nagy klasszikus tragikák játszottak. A nők érzik geniusának varázsát, mint ahogy a férfiak meghódolnak szépsége előtt. A színésznő és a közönség között megvan az a meleg együttérzés, az indulatok, a szenvedések ama szinte görcsös kapcsolata, melyek révén a tömeg szereti a művésznőt, lelkének választott tolmácsát, a művésznőnek meg szüksége van a tömegre és tapsára, mint ahogy a virág nem lehet el a nap nélkül.

Tina di Lorenzo Pæsta társaságában folytatta szerencsés pályáját, s ugyancsak vele kelt át először az Oczeánon. Dél-Amerika sikerek dolgában új »igéret földje« lett az ifju művésznőnek; s azóta hatalmasan vonzza őt a külföld délibábjá. Olaszországon kívül tiszta fényét hinti szét a mi latin géniusunk szépségének, költői erejének, sokféleségének. És Tina, ki büszke nevére és hazájára, érti a hatást, kevélykedik benne, és szenvedélyes buzgalommal áldozza magát a művész, az asszony s az olasz nő ez intuitív missziójának. Nem rég Olaszországban tűnt fel, Flavio Andó oldalán, olyan oldalról, amelyet mi itt olasz földön talán még nem is ismerünk: mint nagy eklektikus művésznő, ki a közönségbe a legkülönbözőbb indulatokat tudja sugallani, a legellentétebb szerepekben.

Nemrég olvastuk itthon, mint rajongott Tina di Lorenzoért Moszkva és Pétervár közönsége; és elgondoltuk, hogy a dél szép leánya ama messze ország hava közt is megtalálta ugyanazt az értelmes és vonzó elismerést, amelyben pályája kezdetén legelső csodálói: a milánóiak és a nápolyiak részesítették. És bárhova is menjen Tina, Olaszországból a drámaírók, a művészetkedvelők, a művésztársak nem muló csodálata és hü barátsága kíséri őt. Ez az isteni leány korszakunk dicsősége: e művésztette lett női báj; és mind szeretjük őt, mint a család legszebb, legkedvesebb, legerősebb gyermekét.

Aki soká akar élni e földön, megkurtyítja mennybéli életét.

*

Ahol ketten csókolóznak, az emberek diszkrétül suhannak tova; ahol ketten veszekednek, csődület támad.

Hebbel.

*

Láznak mondják a forradalmat,
Sok nép volt már a betege.
S mégsem a nép, hanem nagyobbbrészt
A nép királya halt bele.

INNEN-ONNAN.

△ **Paródia.** Demokrata szemlélők humorosan felháborodtak a sikerült paródián, ami e héten a vidgádó egy előkelő exclusiv multságán előadta magát. A multságon a vendégsereg egészen entre eux volt, az egész Lipótváros. S ime az egész Lipótváros gazdagabb rétege kivált a nagyteremből és vissza vonult a kisterembe, mert a gazdagabb hölgyek nem akarták tánczra kéretni magukat kedves papájuk irodai személyzetével. Megtették, ami ellen ők revoltáltak, mikor más elite multságon az arisztokrata hölgyek vonultak vissza a kisterembe, nehogy a lipótvárosi hölgyekkel, urakkal kényszerüljenek kezét fogni a hatodik figuránál. Most, a reczepezió után úgy látszik, a két évvel ezelőtt még radikális Lipótváros majmolni akarja az előkelő társaságot. Ez a paródia. A magam részéről kénytelen vagyok az exclusiv Lipótvárost megvédenem. Ez nem paródia, hanem természetes. Mert csakugyan igaza van Melanie kisasszonynak, mikor nem akar a papa levelezőjével tánczolni. Sokkal nagyobb a társadalmi különbség közöttük és nem Melanie kisasszonyon a demokrata példaadás sora, hanem a levelezőn. Csak olyan igazsága van, mint volt akkor, amikor sirva csikorgatta gyöngyfogait, amiért a pöffeszkedő grófkisasszonyok húzódtak tőle a kisterembe. Ezeknek is igazuk volt és a demokrata levelezőnek is igazsága van. Mert ilyen az élet. Az ember demokrata, amíg alul van és arisztokrata, amikor felül van. Paródiáról ne tessék beszélni, mert az egyetlen demokrata vonás az emberben az, hogy mindig arisztokrata. A szabómester lánya is a kisterembe vonul, mikor a szabólegény lánya tánczol a nagyteremben. S bizony, a lipótvárosi kisasszony, mikor szakasztott úgy cselekszik, mint a grófkisasszony, a szegény hivatalnok, mikor úgy tesz, mint tegnap még a gazdag princípális, az ős-demokrata tételt demonstrálja: ha nem is egyenlők, de egyformák vagyunk valamennyien.

* * *

* * **Mark Twain Bécsben.** Mark Twain szerdán felolvasást tartott Bécsben, amelyről mi is kaptunk tudósítást. Szól ez pedig így:

Mark Twain (megjelenik a pódiumon).

Közönség: Bruhahaha! Kitünő viccz! Hohoho!

M. T.: Tisztelt közönség!

Közönség (egymáshoz): Hallotta? Óriási! Ez a humor! Hahaha!

M. T.: Kis gyerek koromba ösmertem egy szerezcent, vagy mint önök mondják, egy mórt, akinek haja olyan volt, mint a gyapju (zajos kaczagás), úgy, hogy ha megnyírták, rögtön ruhát csináltathatott a hajából magának (óriás derűtség). Ez a mór a szomszéd városban mindig pontosan teljesítette kötelességét, de annak daczára nem mehetett, mert béna volt a jobb lábára. (Szünni nem akaró nevetés.) Ebből láthatják önök, mily igaztalan az a közmondás: A mór megtette kötelességét, a mór mehet.

Közönség: Hahaha! Jaj, az oldalam! Agyon akar ön nevetetni?

M. T.: Igenis, ez a célom. Nincs az az ember, akit meg ne tudnék nevetetni. Ohióban egyszer fogadott velem valaki, hogy ő egy urat kiállít, akit nem tudok megkacagtatni. Csakugyan elmondtam legjobb viczeimet, összes humorreszkeimet, de az öreg ur nem mulatott, mert süket volt, mint az ágyu. (Óriás derűtség. Az ablakok remegnek.) Én azonban kifogtam az öreg uron; eltánczoltam neki a nagy nemzeti tánczot és végül két kézen körüljártam a termet, mialatt grimaszokat vágtam rá.

Közönség (a nagy nevetéstől kék és zöld): Csinálja meg itt.

M. T.: Mihelyt önök sziveskednek örökre megsikettülni (az asztal alá néz).

Egy ur: Mit keres?

M. T.: Elbeszélésem elvesztett fonálát.

Közönség: Elég! Jaj, az oldalam! Hahaha, hohoho! (A könyvek csurognak.)

M. T.: Megvan már. (Nagy tetszés.) Mi lett volna, ha véletlenül a teremszolga találja meg!?

Egy ur: Orvost! Nevetőgörcsöt kaptam!

M. T.: De folytatom. A szerezcent nekünk meséket mondott. Borzalmas mesék voltak! Jól emlékszem a piros grófra és a szép Saloméra. A piros gróf szerelmes volt Saloméba. Soká. Két hónapig. (Nem szól egy félóráig.)

Egy ur: Nő mi lesz?

M. T.: Várom míg a két hónap eltelik, mert az érdekese akkor jön. (Szünni nem akaró tombolás és éljenzés.) De egy mégis megtörtént. Szabad kérem egy urat a pódiumra. (Valaki felmegy.) Mondjuk, hogy ön a vörös gróf, nem vörös ugyan, de gróf sem s így rendben vagyunk. (Kaczagózapor.) Én vagyok Salomé! (Fuldoklási rohamok.) Egy este Salomé pénzt kért a vörös gróftól, mire ez azt mondta: Nincs! Erre Salomé pofon ütötte a gróft, így ni! (Pofon üti a pódiumra hitt urat.) Alászolgája!

Közönség. (Ötven percz mulva tér csak magához a nevetéstől. Aztán óriás éljenzés és taps. Mark Twaint körülhordozák a teremben.)

* * *

* **Arizona Kieker.** Az amerikai élczlap legutolsó számában a következő multságos történetet örökíti meg:

Színházi hírhók Arizonában. A Globe-színház, egész Texasnak ez az elősmert fegyencszállítócége, e héten jubileumot ült. Ugyanis pénteken volt 25 esztendeje, hogy az igazgató fegyházban ül s ezt a szép alkalmat a derék színház nem hagyhatta megünneplés nélkül. Az estét még azzal is füszerelték, hogy óvációkat készítettek rendezni a műintézet első tánczosnőjének, Miss Flynek és Mr. Cabbage-nek, aki az első kortinahuzó e különös színházi vállalatnál. Mr. Cabbage-nek kétségtelen érdemei vannak, mert ő kezeli a vasfüggönyt, amelyet mindig abban a perczben bocsájt le, mikor a szinpadra jól kiérdemelt meghült macskák, héringfejek, érett paradicsomok és patkószegek kezdenek repülni. A színházi tagok végre méltányolták Mr. Cabbage-nek ebbeli érdemeit s a jubileumra néhány értékes disztárgyat készítették neki. És pedig: egy amerikai kengurut, amely bokszolni is tud, két pipát és egy parókat, amelyre az öregnek már nagy szüksége volt. Pénteken este csakugyan zsufolásig telt meg a szinpad, avval az előkelő közönséggel, mely Texasban már három akasztómestert juttatott ötemeletes palotákhoz. Egy tüt nem lehetett volna elejteni, részben mert nem volt hely, részben mert még esés közben valaki ellopta volna. Mi új bowieknife-jeinkkel jelentünk meg és sokat jelentőleg mosolyogtunk, mikor oldalt egy pezsgőskosarat macskákkal megtömve pillantottunk meg. Már az első felvonásban hire ment, hogy baj készül. Miss Fly fölöttébb haragszik a kortinahuzóra, aki értékesebb tiszteletdíjakat kapott, mint ő. Mikor a kortina először lement, óriás tombolás következett. »Miss Fly!« »Mister Cabbage!« ezek a kiáltások hangzottak. Miss Fly hajlongott. Mr. Cabbage pedig, aki tudta, hogy az ováció neki szól, de másként nem fejezhette ki háláját, engedett a hogyvultoknak és örült gyorsasággal 30—40-szer bocsátotta le és húzta föl a függönyt. Ez addig ment, még a függöny egyszerre Miss Fly fejére esett, mire rögtön kitortek a visszatartott szenvedélyek és óriás verekedés következett. Az első üdlövést, mint rendesen, mi tettük meg és ma egyuttal oly szerencsések voltunk, hogy a zárókövet is csekélységünk helyezhette el egy tekintélyes trahit alakjában Mr. Cabbage gyomrán. A nép, mely a színház előtt volt, szintén értesült a verekedésről és kint folytatta az ügyet. A színház előtt két konflis állott az ünnepeit művészek szá-

mára. Az egyik lóból kifogták a kocsit és nem is hozták többet vissza, a másik lovat pedig bowieknife ekkel dolgozták meg, kapukulcsokat nyelettek le vele s végül jól megverték. Alig történt ez meg, a színházból is tudult már a közönség, részben Miss Flyt, részben Mr. Cabbage-ot verve. Miss Fly kissé sápadt volt és azt nyögte: Egy kis vizet! Erre Mr. Cabbage hivei megfogták és egy dézsa vizet öntöttek torkába. Az ő hivük viszont azt suttopta, hogy a revolvergolyók ép most, csináltak egy karambolt gyomrában. Még meg kell arról emlékeznünk, hogy az ajándékozott kenguru rettenetes bokszolást vitt véghez a tömegben s a szerkesztőnket is megtisztelte egy rugással. Szerkesztőnk erre úgy vágta pofon az illetőt, hogy az ijedtében megmeredt. Ezzel befejeződött a Globe-színház jubileuma.

* * *

Farsang delelőjén.

Száz tündérmese szép valóra válva, —
Száz édes ábránd, mely oly röpke mind, —
Zord télbe szunnyadt nyárnak színes álma:
Szép Farsang, ah, nagyon sietsz megint!

Még áll a táncz! De a tél rózsakertje,
Hol minden rózsza tánczol s csicsereg:
Már nem soká kerül majd napirendre,
Elhagy a pajkos asszony- s lányserég.

Te télnék Pánja, cigánymuzsikás Pán!
Most huzd el még legszebb nótád' nekünk,
Szívetbolondítóan muzsikálván,
Hogy mindörökre boldogok leszünk!

S ha üdvünk ára már oly drága lenne,
Hogy egy világot vernénk érte el:
Tedd föl a csörgő sapkát a fejedre
S mondd: tréfa volt csak, szót sem érdemel.

Ugy halj meg vigan, ha a legbohóbb lány
Majd az utolsó tánczból hazatért,
Hogy a józanság sívár hamvazóján
Epedhessünk föltámadásodért.

T. B.

* * *

Ő **A nagymama.** György királyfi tudvaléóleg annak idején egy csomó hajóval kirándult Athénből Krétába és azután nem kevésbé tudvaléóleg visszarándult Krétából Athénbe. A két kirándulás között az történt, hogy a törökök kegyetlenül elverték a görögöket, a nagyhatalmak beleavatkoztak a dologba és többé szó se lehetett róla, hogy a daliás hellének megkaparíthassák Krétát. Szó se lehetett róla, de azért, aki Kréta vizét issza, vágyik annak szíve vissza és a büszke György királyfi éppenséggel nem mondott le végleg a zöld szigetről ott az aegeumi tengeren. A hadait elverték, a hajóit visszakergették, de megmaradt neki a — nagymamája. A nagymamája, aki egyuttal a minden oroszok nagymamája is. A nagymama tehát nagy ur, nagyobb ur, mint az egész görög haderő együttvéve és miután most már ezt a nagymamát mozgósították, György királyfi közelebb van Krétához, mint akkor, amikor benne volt. Ha a nagymama komolyan akarja, György királyfi kormányzó lesz Krétában, a porta pedig annyi tiltakozó jegyzéket írhat a hatalmakhoz, amennyi csak tetszik neki. Igaz, hogy a háboruban is, mint minden játékban, az a regula, hogy az fizet, aki veszít; az is igaz, hogy ebben a háboruban a fényes porta volt az, aki nyert; — de hát istenem, ki parancsolhatja meg a nagymamának, hogy ő ismerje a játék szabályait, vagy éppen a háborúéit. A nagymama csak azt tudja, hogy az unokája olyan királyforma szeretne lenni Kréta-

ban. És mért ne szerezze meg neki a nagymama ezt a gyönyörűséget, ha megszerezheti. A törököknek azért megmarad a diadal, a görögöknek pedig Kréta, vigasztalásul a vesztett csatáért.

* * *

* **A tudományok** közül sok egész háládatlan, kevés az, amelyik kenyeret ad, de épenséggel ritka, amelyik töltött káposztát és turós csuszát nyújt. Ezt tessék mindenben szó szerint venni, mert hála istennek, ezt is tanítják már. A budapesti szomoru vendéglői viszonyok sulyt adnak ennek a művészetnek, amelynek tizenhét doktora akadt e héten. Mert művészet a főzés, amelyről beszélünk, tudomány, amelyhez ihlet, erő és izlés kell. A főzés ma már széleskörű ismereteket kíván, az a bölcs, aki azt mondta, hogy az éhség a legjobb szakács, 2000 év óta pihen kőkoporsójában, noha mondásából az látszik, hogy az ő idejében is ettek már banketteket. Amióta Karlsbad részvényesei meggazdagodtak, a jó szakács értéke egyre emelkedik s amily mértékben terjed a karlsbadi víz, abban az arányban emelkedik a jó főzés prestige-je. Az országos nőképző intézet hivatást teljesített, mikor a konyhaművészetet programjába felvette. Évenként kurzust ad fiatal hölgyeknek, akik helyes érzéssel sejtik, hogy a szakácskodás fontos dolog és komoly argumentuma a boldogságnak. Az a kis étlap, melyet bucsulakomájukra összeállítottak, mintha felirata volna egy harci zászlónak, mely a vendéglősök ellen indul. A magyar káposzta és csusza, az angol sonka, a stájer jérce és a francia parfait széles határvonalak, amelyek közt csak kitünően képzett főzőkanál tud kormányozni. Mindegyikhez más hangulat, más izlés szükséges, a tudománynak egész skálája, melyet elsajátítani nem könnyebb a zongorázásnál. Mikor a dicsőség szent nevében üdvözljük a tizenkét fiatal szakácsdoktort, akiknek nevei Auspitz Lujza, Csiky Anna, Ehmann Margit, Engel Margit, Edvi Illés Leóna, Jurenák Pálma, Justh Augusztina és Matild, Kasznitzky Margit, Ludvig Gizella, Luther Márta és Skita Malvin, szemeink előtt lebeg a multnak néhány szép képe: a teremnagyságu, réztányérokkel teliaggatott konyha, a kettős kemence, a nyársak, a Wertheim-szekrényekre emlékeztető sütők és mindenekfölött a nagyasszonyok, akiknek szakács művészete szinte félelmetes volt. A nagyasszonyok lassan eltűntek, de feltámadásukban való bizalmunkat örögbittette ez a kis szakács-kurzus, amely szerencsére már nem az egyetlen az országban. Mikor az építészek kénytelenek lesznek ismét nagyokra tervezni a konyhákat és Kugler süteményüzemét redukálni fogja, ez az új irány visszahelyezi régi jogaiba az eddig in partibus infidelium létezett főzőkanalat.

* * *

Ő **Nansen.** Frithiof Nansen felkapott a Framra és meg se állt az északi sarkig. Legendás ut volt ez zajló vizeken, jéghegyeken és hósvatagokon keresztül a dermedés és a fagy halott országában. De Frithiof Nansen megtette, sőt megesezt vele az a ritka szerencse, hogy vissza is jutott belőle. Amint visszakerült a halál utjából, egy másik ut várt rá, a dicsőség és a meggazdagodás utja; mert ehhez a kettős szerencséhez manapság már egy ösvény vezet. A nagy norvég utazót száz felolvasásra szerződtette egy impresszário kerek százezer dollárért. A diadal és dicsőség száz állomására, amelynek mindenikén koszorút tesznek a fejére és ropogós bankókkal tömik meg a zsebeit. És Frithiof Nansen, aki megtette a gyötrelmek szenczációs, kínos, halálveszedelmes, magános utját és a célíg meg nem állt, — kidőlt a dicsőség utjában és az ötvenedik állomáson kijelentette, hogy nem bírja tovább. Egy ut az északi sarkig: — ezt megteszi akár még egyszer, de még negyvenhárom banket és diszbevonulás; — nem, inkább a halál! Fritiof Nansen nem tudott »ünnepelni« lenni. Amiből kiderül, hogy ez a mesterség nem olyan könnyű és éppenséggel nem olyan kicsinylendő mesterség. Tudósoknak pedig egy-

általában nem való. Nincs hozzá talentumuk. Diszszónokló polgármesterek és ügybuzgó banketrendezők, ha ünnepelni akartok valakit, ünnepeljétek saját magatokat. Ti értetek is hozzá és nektek jól is esik. A Nanseneket hagyjátok, hogy bujják az északi sarkot. A guszthus sokféle. Kinek a banket, kinek az északi sark. Ne ünnepeljétek el az északi sarktól az ő hiveit, neki ugy is kevesebb van.

* * *

Ő **Le a kalappal** a sapka előtt uraim! A sapka kezdi kinőni magát, a sapka carrieret csinált. Vagy két hete annak, hogy egy kemény és konok sapka tusára kelt a magyar bíróság tekintélyével és most oda át Ausztriában egy másik sapka válságot csinál az osztrák tudományban. Az osztrák egyetemek német diákjai kimondották, hogy addig nem tanulnak, amíg nem szabad nekik olyan sapkát hordaniuk, a melyeknek a teteje szélesebb, mint az alja. És ki merné feltételezni róluk, hogy nem állnak a szavuknak, mikor ezt a nemzeti eszme kívánja. A nemzeti eszme, amelynek a leghatalmasabb megnyilvánulása a sapka, melynek szélesebb a teteje, mint az alja és amelyet eltilt a birodalmi érdek, mert szélesebb a teteje, mint az alja. Lehet, hogy a birodalmi érdek meghódol a nemzeti eszme előtt és akkor a német diákok diadallal énekelhetik, hogy: mégis sapka a sapka; lehet, hogy a birodalmi érdek nem hódol meg és akkor Ausztria ifjusága idáig még nem tapasztalt mérvben fog elbukni a legközelebbi rigorozumokon, de lehet az is, hogy az ifjuság hazafias sztrájkját kiéhezteti a papák pénzügyi sztrájkja. Ez esetben a sapka elbukik, de nem bukhatik el örökre. Mert a sapka hatalom akkor is, ha nem akarják levenni, akkor is, ha nem szabad feltenni. A sapkát lehet elnyomni, de nem lehet megölni, mert: mégis sapka a sapka.

Színházi krónika.

Marcelle.

(Vigjáték 4 felvonásban. Irta Victorien Sardou. Fordította Alexander Bernát. A Nemzeti Színház premiére-je február 4-én.)

Nem tudom, valóban olyan tisztázatlan kérdés-e, hogy a látszat csal és legjobb az egyenes út, hogy vele drámában foglalkozni kell. Ugy látom, hogy igen, mert egész drámairodalom foglalkozik vele és úgy látszik, mind újabb, meg újabb argumentumokat tudnak felhozni mellette, hogy a látszat csakugyan csal és az egyenes út a legjobb. Pedig elég világos a tétel s az utolsó karzati diák is menten tudja, hogy akit Mihályfi szeret, az ártatlan és tiszta, ha még oly feketére festi is Gyenes s akit Náday el akart venni, az csuf képmutató, még ha alvajáró is.

Tudom, hogy ilyen módon Shakespearet is ki lehet figurázni, a különös csak az, hogy Shakespeare nem csábit az ilyen kifigurázásra. Victorien Sardou ellenben igen, noha finomabban ír, mint a nagy brit és elmésebben tud semmiségekről axiomákat fogalmazni. Ezeket az axiomákat gyönyörűség hallgatni, különösen a Prielle Kornélia aranyos szájából, aki hogy magyar művésznő és érdekesit bennünket az ő bámultatására, valóságos szerencséje a Nemzeti Színháznak, ahol mennél finomabb egy mondanás, annál faragatlanabban hangsúlyozzák, erőnek

erejével figyelmeztetvén a publikumot, hogy most valami elmésséget mondanak.

Couturier báróné kastélyában a képzelhető legléghább társaság szapulja Marcelle-t, a felolvasónőt. Ez a társaság szereti a pikáns regényeket könyvben és életben egyaránt. Az idősebbik Couturier menyaszonya éjszakánként meglátogat egy urat s óvatosságból alvajárónak mondatja magát. Hasonlóra képesek a többi hölgyek is, természetesen Marcelle kivételével, akit méltán szerethet az ifjabbik Couturier, Olivier. De im kitudódik, hogy Marcelle azelőtt Algirban egy bünpörben szerepelt, melynek vádlottja az ő öcsce volt, aki Villeras urra a huga hálószobájában rálőtt. Ezt ő maga vallotta, tehát világos, hogy nem való ebbe a tisztességes társaságba. Az öreg báróné azonban ellenkező véleményen van s vele együtt Olivier is, aki megbocsát neki s nőül akarja venni. Erre Marcelle kijelenti, hogy ő ártatlan s csak azért vállalta magára a becstelenséget, hogy öcscsét megmentse a rabságtól. Ezt a magyarázatot Olivier elhiszi, de a többi nem. Couturier báróné azonban ügyes konverzációval kiveszi a Villeras urtól az igazságot s egy piros papucscsokrot adván át fiának, melyet a szobalány Raibaud ur ágya alatt talált, felvilágosítja jövődöbelije alvajárásának az utirányáról.

Ennyi az egész. Mesének ügyetlen, oktatásnak üres. Az algiri históriát az álomosságig egyhangu variációkban vagy ötször kell meghallgatnunk a négy felvonás alatt. Először telegram-stilusban: botránys bünpör, gyilkosság, tettenkapás a szeretővel. Majd ujságczikk: a törvényszéki tárgyalás részletei. Aztán az öreg bárónétól halljuk ugy, hogy Marcelle bünös, de nem rossz. Ezután Marcellettől halljuk, olyanformán, hogy nem rossz, de nem is bünös. A harmadik felvonásban meg Villeras ur mondja el, ugy ahogy ő tudja s a negyedik felvonásban végül egy elnöki összefoglalást, velős konkluzióval: menjetek a paphoz. Ez vég nélkül lapos, sőt bosszantó is és ezen nem segít sem Sardounak elmés dialogusa, sem a Prielle Kornélia remek díkcziója.

Hogy pedig megtudjuk a felolvasónők ártatlan voltát és a társaságbeli hölgyek feslettségét, erre manapság igazán nincs többé szükségünk. Sőt ha eddig hittünk is benne, a *Marcelle* végighallgatása alapos kétségeket támaszthat. Mert a gonosz emberek e darabban hihetetlenül gonoszak, a jók pedig hihetetlenül jók. Hát szükséges annyira idealizálni az embereket egy világos és üres szólás kedvéért, hogy a látszat után ne tessék se hinni, se elítélni?

A Prielle Kornélia búbajos beszédje és meghatóan szép megjelenése mellett a Nemzeti Színháznak kipróbált gárdája ismét remekelt a slendrianságban, ami nem sérti az egyes művészeket, mert hiszen Dezső, Mihályfi, Náday, Bercsényi kitünően játszottak, Hegyesi Mari pedig csak rosszul fogta föl szerepét, de jól ábrázolta, csak az a különös fátum nehezedik e jeles színészekre, hogy amit külön-külön nagyon szépen csinálnak meg, az összeségben nagyon rossz előadás. Ideje volna már, ha komolyan foglalkoznának a problema megoldásával, nehogy az olyan bünös bukásból, amilyen tegnap Sardout érte, a színház művészete is kivegye a maga oroszán részét. A darabot

Alexander Bernát fordította tudós precizitással és szépirói lendülettel. Kár, hogy fordítván a darabot, nem világosította föl a színház igazgatóságát, hogy hiábavaló munkát végeztetnek vele.

—X.

Talmi hercegnő.

Konti Józsefnek, aki kerek huszonöt esztendeje ül a karmesteri pulpituson, a *Talmi hercegnő* a hatodik operetteje. Ezenfelül számtalan kuplét, keringőt, magyar nótát, operettbetétet szerzett, úgy, hogy faktum az, ami vele megtörtént: elénekelték neki egy régi szerzeményét és ő nem ösmert rá. Rossz nyelvek ezt úgy magyarázzák, hogy Konti nem ellensége az antológiának. Ennek a gyanunak magyarázata kétségtelenül Konti egyéniségében rejlik. Ha Konti József kifent bajszu, széles vállu és mordabb legény volna, mint amilyen hirtelenszöke, bohémkedő és jó humoru, ez a ténynyé savanyodott élcz nem ragadt volna rajta. Így már felültek neki és az operettjeinél valóságos rébuszfejtés keletkezik, honnét van, mért oly ismerős?

Konti József ma kétségtelenül a legnépszerűbb magyar szerző. Kollegái, jó ismerősei, a sajtó ép úgy szeretik, mint a nagy közönség, melynek úgy kell életébe egy pár taktus Konti, mint pezsgőbe a szénsav. Alig van életünknek kedves emléke, melynek perspektívája között néhány ütem az ő muzikájából bele ne keverednék. Bizonyos, hogy az új operette, amely erős haladást jelent a zeneszerző partitúráiban s mindenben méltó marad a többihez.

A librettót Kövesi Albert írta, az énekszöveg pedig a Makai Emil tollából került ki. Kedves, mulatságos dolog a Talmi hercegnő, mely pompás utmutatója a Konti talentumának. A zeneszerzőt jól vezetni bizonyonyal nehéz, gyakran háládatlan feladat, de kettős érdem, ha sikerül. A Konti skálájának alig akadt volna megfelelőbb bánya, melyet a zeneszerző passzióval és jókedvvel is használt ki.

A zenében Konti a víg opera stílusát ügyes invenczióval egyesítette a táncritmusok kedves silhouette-jeivel. A legkülönbözőbb izlés is kielégítést talál egy színházi estén. Dallam, finomság, lüktető népszerűségek, mélyebb gondolatok is összetalálkoznak, frissen, változatosan, ötletesen. Konti valamennyi operettje közül talán ez a legjobb. A kiforrottság mellett meg vannak még melódiái is, olykor, bámulatos naivitása, amely üdén nyilatkozik meg lépten-nyomon. Nem nehéz konstatálni, hogy a keringők, a szerelmi duett, a *zsákban macska*-kuplé és az induló mihamar széjjelröpülnek az egész országban.

A darabot gondos betanulásban adta a népszínház. *Blaháné* hosszú szünet után ismét operetteben énekelt és a csodával határos, amit szerepéből effektuálni tudott. Báj, kedvesség, humor, ötlet van alakításában, amely sokoldalúságának is fényes bizonyítéka. *Hegyi Aranka*, *Vidor*, *Németh*, *Solymosi*, *Raskó*, *Csatai* Zsófi stb. mind kitűnően állták meg helyüket. Az operett a színházi év elsőrangú slágerja.

L.

Az örök Jauner. A budapesti színházi világnak, a Burg mintájára van egy rejtelmes fehér asszonya, mely időközönként megjelenik, kísért, aztán gondol egyet és a következő gyorsvonattal elutazik. Mert a mi fehér asszonyunk nem jár lepedőben, nem lánczokat, hanem tantiémeket csörget és a kísértetekhez csak annyi a köze, hogy neki is van a rekvizitumában egy pár a Molnár és gyermekéhez. Ez a fehér asszony: Jauner, a bécsi Carltheater jókedvű és élelmes direktora. Előbbi tulajdonsága, amely nem ellensége a tréfáknak, juttathatta ahhoz a dicsőséghez, hogy lapjaink szálló igévé tették a nevét. Aki olvassa az ujságot az minden hónapban legalább egyszer olvashatja, hogy Jauner, a Carlszínház igazgatója Budapestre nézett és írta urnak 3 felvonásos operettjét, Szerzette ur zenéjével együtt Bécsben akarja előadatni. Mi valamennyien jó emberek vagyunk és főlöttébb örülünk ennek a szép sikernek s most már egy évig szorgalmasan böngészszük a bécsi lapokat, hogy mikor lesz benne már a magyar darab

szinlapja. Ez azonban semikor sem történik meg, mert Jauner ur ezzel befejezte carrierejét. De két hét múlva már megint Budapestre utazik, ismét megszerez egy darabot, ismét visszatuzik és ismét befejezi carrierejét. Ezt egy évben megteszi minden darabnál, amelynek szerzője jó lábón áll a kommunikés könyomatossal. Az aranyelv: nekem jólesik, neked pedig semmibe se kerül, egyik legszebb diadalát üli ebben. Lapunk egy tudósítója kiszámította, hogy Jauner ur az elmúlt évben huszszor volt Budapestben, husz darabot minősített kitűnőnek, husz szerzőt magasztalt az égbe és husz darabot nem adott elő Bécsben. Ilyenkor látszik, milyen jó emberünk Bécs. Szegény Jauner, a maga színházával nem is foglalkozhatik, állandóan Marcheg és Rákos közt lebeg, elutazik egy vagyont, a zakatolás tönkreteszi az idegeit, a népszínházi páholya örökösei részét tekintélyesen leaszttják. Ezt mind a magyar szerzőkért! És emellett mégis jókedvű, egészséges és jó igazgató. Rég nem volt ilyen kedves fehér asszonya a szellemeknek, úgy az éjfélieknek, mint a hazaiaknak!

A nőszabó. A Feydeau bohózata, melyet a Vigszínház e héten kasszadarabnak avatott föl, a francia export egyik prima áruja. Hiába, a publikum is jobb szereti azt a külföldi terméket, a színháznak is jobban használ, ép úgy, mint a francia pezsgő a vendéglősnek. Csináljuk a magyarnak a reklámot, de a francziát isszuk vagy legalább szeretjük. A pezsgőgyártáshoz nem értünk, de a bohózatírásban már meglátjuk a francziák fogását. Náluk a második felvonásban kulminál minden, ezzel kezdik a darabírást, ez az ő szemefényük, az első és a harmadikat később szövik hozzá. Igazuk is van: egy kész bolond helyzetet könnyebb kimagyarázni, mint a szálakat azzá összegombolyítani. Mi magyarok az elsőnek megyünk neki teljes gőzzel, aztán két felvonáson át lassankint le a pinczébe. A nőszabó különben egy ur, aki pástorórai számára egy nőszabó volt lakását bérlí ki. Miután a férj betoppant, a kikapós gavallér nőszabónak jelenti be magát, ami a bonyodalom magvát adja. A Vigszínház szokott verve-jével adta a kacagató bohóságot, amely ismét egy csomó férjnek nyitotta ki a szemét, amennyiben még ilyen szemek volnának.

KÖZGAZDASÁG.

A Pesti magyar kereskedelmi bank e héten tartott igazgatósági ülésén előterjesztették az 1897-iki zárszámadásokat. A mérleg 3.739.203 frt 67 krnyi nyers nyereséggel záródik (a tavalyi 3.633.277 frt 76 krnyival szemben) és a 844.822 frt 62 kr kitévő terhek és üzleti kiadások levonása után (melyek a mult évben 854.633 frt 11 kr-ra ruhtak) 2.894.381 frt 05 krnyi tiszta nyereséget tüntet fel (az 1896-ik év 2.778.644 frt 65 kr-ával szemben). Az ezen mérlegben kimutatott nyereségösszeg valamennyi előző év hozadékainál ismét nagyobb — oly jelenség ez, amely a kereskedelmi banknál már évek óta rendszeresen mutatkozik úgy, hogy a jelenlegi mérleg ismét a legkedvezőbb a bank alapítása óta. A fenti tiszta nyereség, melyben az 1896-iki 370.973 frt 84 krnyi nyereségáthozatal befoglaltatik, a részvénytőke 23.16% os kamatozásának felel meg, mi a nyereség-áthozatal tekintetbe vétele nélkül a részvénytőke kamatozása 20.19 %-ot tesz (az előző év 19.64 % ához képest) s így a jövedelmezőségnek további 0.56 %-kal való emelkedését mutatja. A kimutatott 2.894.381 frt 05 krnyi nyereségből a bank- és jelzálog-üzlet hozadékára 2.229.313 frt 32 kr. = 88,36 % esik, míg szindikátusi s egyéb nyereségekre 293.693 frt 89 kr. = 11,64 % esik és 370.973 frt 84 kr. az 1896-iki nyereség-áthozatal. Az üzleti költségek és fizetések 578.916 frt 96 kr-ral szerepelnek a mérlegben (az előző év 595.535 frt 33 kr-ával szemben.) Konzorcziális üzletek közül a jelen mérlegben elszámolva: a két év előtt lebonyolított 30 millió franknyi 4 és fél százalékos bukaresti városi kölcsönben való részesedésből eredt nyereség, továbbá a magyar helyi érdekű vasutak részvénytársaság 13 millió korona 4 százalékos kötvényének eladásából származó, valamint azon garancia nyeresége, melyet a bank a budapesti közúti vaspálya-társaságnak mult évben keresztülvitt tőkefelelmelesee tekintetében elvállalt. A távbeszélő üzlet lebonyolításából eredő nyereség a mérlegben csak annyiban jut kifejezésre, amennyiben a megváltás összegnek az 1897-ik évre eső kamajvédelmel el van számolva, mely eljárás a jövőre nézve is be fog tartatni. A kimutatott nyereség annál kedvezőbbnek mutatkozik, mivel a kamatláb-viszonyok a lefolyt évben általában véve kedvezőtlenebbek voltak, mint az ezt

megelőző évben, mely körülménynél fogva a bank kamatjövödelmei nem emelkedtek oly arányban, amint ennek, tekintve a bank által elhelyezett nagy tőkeösszegeket, történnie kellett volna. Ennek dacára a bank valamennyi fontosabb üzletága állandóan emelkedő fejlődést tüntet föl, úgy, hogy az igazgatóság ezen kedvező helyzettel szemben a lefolyt évre nézve az 1896-ikénél magasabb osztalék megállapítását hozhatja javaslatba. Az igazgatóság ennél fogva indítványozni fogja, hogy a 2,894.381 frt 5 krnyi tiszta nyereségből részvényenkint 70 frt osztalék, azaz 14 százalék (az előző év 65 frtjával szemben) osztassék szét, továbbá a rendkívüli tartalékalap 463,465.02 frttal javadalmaztassék, miáltal a tartalékok 11,600.000 frtra emelkednek, 369,008.96 frt pedig nyereségátvitel címén az 1898. év javára irassék. A múlt ősszel történt tőkefőlemelés a jelen mérleg tételeiben nem jut kifejezésre, mivel az új részvények csakis f. é. január 1-től kezdve részesednek az üzleti eredményben, ellenben a tőkefőlemelésből elért felpénz a tartalékokban már befoglaltatik. A közgyűlés f. é. február 14-ére hivatott egybe.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank részvényeseinek 1898. január 26-ikán tartott rendkívüli közgyűlésének határozatai a budapesti kereskedelmi és vá. törvényeszek által már bejegyeztettek. Ezáltal azon egyezmény, mely az intézet között egyrészt s ama konzorcium között, melyhez az Union-Bank s a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó bank, a Magyar agrár- és járadékbank, a Banque de Paris et des Pays-Bas, Société Générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France, a Heine et Comp. cégek tartoznak, másrészt a tőkefelemelés kerestülvitelét illetőleg létrejött, tényné válik. Ez egyezmény értelmében az említett konzorcium, melyhez német és hollandi cégek is tartoznak, átveszi a Magyar jelzálog-hitelbank által kibocsátandó 47.000 darab új részvényt, levonásával azoknak a daraboknak, melyeket a részvényekből a Magyar jelzálog-hitelbank részvényesei igényjoguk gyakorlásában a közgyűlés által meghatározott feltételek mellett átvesznek. Az igényjog gyakorlása e hónap 5-ikétől 21-ikéig terjedő időközben a részvényesek szabad válasza szerint történhetik.

A »Magyar villamossági részvénytársulat« igazgatósága ez évi január 31-én tartott ülésében elhatározta, hogy a legközelebb egybehívandó közgyűlésének javasolni fogja, hogy az 1896-ik üzletévről áthozott nyereségnek hozzáadása, továbbá elegendő leírások eszközölése után az 1897. évre nézve rendelkezésére álló 336.459 frt 19 kr. nyereségből a tartalékalap javadalmazására és az igazgatóságot alapszabályszerűleg megillető jutalék céljára 34.488 frt 78 kr. fordítassék, az esedékes szelvények darabonkint 6 frt 50 krral, tehát ép oly összegben, mint az elmúlt évben, váltassanak be és a fennmaradó 41.970 frt 41 kr. új számlára vitessék át.

The Mutual new-yorki életbiztosító társaság. Egy new-yorki távirat ezen társaság 1897. évi zárszámadásának főbb tételét következőben jelenti: A társaság biztosítéki alapja, mely az elmúlt évben 98 $\frac{1}{10}$ millió frankkal szaporodott, 1.314,955.000 frankot tesz ki. A bevételek, melyek az előző évhez képest 23 $\frac{1}{10}$ millió frankkal növekedtek, 280,635.000 frankra rugtak, míg a teljesen tehermentes felesleg, melynek szaporodása 29 $\frac{1}{10}$ millió frank 183,980.000 franknyi összegré emelkedett. Az érvényben levő kötvények 4.853,028.000 frank biztosított tőkét fedeznek.

A Hazai bank igazgatósági ülésében megállapította az 1897-ik évi mérleget és elhatározta, hogy a márczius hó elején megtartandó közgyűlésnek indítványozni fogja, hogy a 465,968.32 frttal kimutatott tiszta nyereségből az alapszabályszerű levonások után az osztalék-szelvény, úgy mint a múlt évben, 6 frtjával beváltassék, a tartalék-alaphoz 50.000 frt, a nyugdíjalaphoz 10.000 frt utaltassék, 5203 frt a leltári berendezés értékéből leirassék és 40,554.75 frt új számlára elővitessék. A kimutatott tiszta nyereség az alaptőke 9.319 $\frac{1}{10}$ kamatozásának felel meg.

A Belvárosi takarékpénztár osztaléka. A belvárosi takarékpénztár-részvénytársaság közlése az 1897-ik esztendőről szóló mérlegét, mely 217.700 frt 5 kr. nyeresémmel zárul (szemben az 1896. évi 195.356 frt 66 krral). Az igazgatóság az ez évi február havának 9-ikére egybehívott közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy osztalékal 6 százalék fizetessék (a múlt évben 5.50 százalék), továbbá, hogy a tartalékalap 25.000 forinttal javadalmaztassék és 6168 frt 58 kr. új számlára vezetessék elő.

Uj könyvek.

- Dr. Pekár Károly: Positiv aesthetika. Budapest 1897. Horváth Viktor könyvnyomdája. Ára füzve 4 frt.
- Rózsa Miklós: Tévelygések. Budapest 1897. Az Aurora könyvkiadó vállalat kiadása. Ára 1 frt.
- Lipóczy György: Apoteozis. Drámai költemény. Budapest 1897. A Vörösmarty nyomdai és kiadói részvénytársaság kiadása.
- Felszeghy Dezső: Ujabb költemények. Kolozsvár 1898. Gibbon Albert bizománya.
- Rákosi H. Tibor: A gyilkos. Drámai monológ. Budapest 1898. Müller A. könyvkereskedésének kiadása. — Vallomás. Drámai monológ. Budapest 1898. Ugyanabban a kiadásban.
- Dr. Varcho József: Utszéi virágok. Rajzok és elbeszélések. Nagybánya 1897. Molnár Mihály kiadása.

HETI POSTA.

? *Almás.* Magácska röviden azt kérdezi tőlünk: ? — Mi erre épp oly röviden azt feleljük: ! Ami azt jelenti, hogy Hollandiában már áztatják azt a levélpapírost, amelyen mi nagy bűnünket levelezünk. De semmiesetre se fog annyi ideig várni, mint ameddig ezzel a mementóval bennünket váratott.

S. J-né. A menyek kapuját is előbb nyitja ki szent Péter, ha bűnbánó kopogtat odakünn, mintha istenfélő igazhitű kér bebocsátatást. A *Hét*-től elszakadt bűnösöket és *A Hét*-hez visszatérő igazhitűeket mi is számon tartjuk, a megtért bűnösök leveleit pedig külön ereklyefiókban őrizzük meg. Mi látja a régiék maradtunk; egy csomó embernek mi nem tetszünk, egy csomó ember nekünk nem tetszik — ez ami fotografiánk nem halványult el azóta sem. Ma legfőlebb az emberek mások. Üdv!

Magda. De igen, még egy Baudelaire-verset is tudunk, de csak egy pár szóra emlékszünk belőle:

*Je suis belle, o mortels! comme un rêve de pierre...
Car j'ai pour fasciner ces dociles amants,
De purs miroirs qui font toutes choses plus belles:
Mes yeux, mes larges yeux aux clartés éternelles!*

Megvan elégedve?

R. J-né. Elkésve kaptuk meg a kedves meghívót. Főztjűkből már nem ehetünk, de a tavalyiak ize ma is csiklandja még inyünket. A gyomornak is van memoriája s van idő amikor hálásabb, mint a szív, amelyet a poéták úgy diszkreditáltak.

F. E. Ugy vagyunk vele, mint a *Dickens* olv. *Boz-zal*; irni írjuk *A Hét*-et, mondani mondjuk: *A Hét*-et.

Nem közölhetők. A vándor télen. — Farsang. — Hazajött. — Ártatlan szerelem. — Óda az erényről. — Vénség. — Csókszüret.

A hazai bank igazgatósága a lényegesen megnagyobodott és a bank fejlődésével előreláthatólag még fokozódó üzeforgalomra való tekintettel dr. Kelemen Gyula ügyvéd urat, a bank eddigi jogtanácsosát, ügyvivő igazgatói minőségben a bankhoz szerződtette. Az új igazgató állását május 1-én foglalja el.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: KISS JÓZSEF.

Főmunkatárs: KÓBOR TAMÁS.

Helyettes szerkesztő: MAKAI EMIL.

Selyem damaszt 75 kr.-tól

14 frt 65 kr.-ig méterenként, — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 kr.-tól 14 frt 65 kr.-ig méterenként, — a legdivatosabb szövés, szín- és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával** küldenek: 5

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és k. udv. szállító) Zürichben.

— Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. —

Magyar körkép-társaság palotájában városliget
„Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem“

óriási körkép.

Látható reggeli 9 órától esti 4 óráig, este villanyvilágításnál.

Belépő díj 50 kr.

Gyermekjegy és katonajegy őrmestertől lefelé 30 kr.

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE
COGNAC
 MINDENÜTT KAPHATÓ.

Magyar Jelzálog-Hitelbank.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank részvényeseinek 1898. január 26-án tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta a 10.300.000 o. é. arany forinttal befizetett részvénytőkének 47.000 darab egyenként 100 o. é. arany forinttal (250 frank = 202 $\frac{1}{2}$ német birodalmi márka) befizetett új részvény kibocsátása által 15 millió o. é. arany forintra, 150.000 darab egyenként 100 o. é. arany forinttal (250 frank = 202 $\frac{1}{2}$ német birodalmi márkával) befizetett részvényben leendő felemelését és hogy a kibocsátandó 47.000 db új részvényből, melyek az 1898-iki év tiszta üzleteredményében már részesednek, a részvényeseknek 25.750 db új részvényre az elővételi jog 220 o. é. forintos árfolyamon és a folyó czimletkamatok és bélyeg hozzászámításával átengedtessek.

Ezen határozat értelmében az elővételi jogot a következő módokat mellett ajánljuk fel ezennel a részvényeseknek:

1. A részvényeseknek jogukban áll két-két darab ez idő szerint forgalomban levő 200 o. é. arany forinttal teljesen befizetett részvény alapján vagy négy-négy darab 50%-al befizetett részvényjegy alapján, egy új részvényt átvenni. Az ily módon eredményezett részvény-törédek, negyed részvényekről szóló igazolványok útján lesznek kiegyenlítve.

2. Az elővételi jog f. évi február 5-től ugyanezen hó 21-ig bezárólag érvényesítendő.

Azon részvényes, aki elővételi jogát ezen határidőn belül nem gyakorolja, ezen jogát elveszti.

3. Minden egyes részvényért 220 o. é. forintnyi ár, az 1898. január 1-től az átvétel napjáig számítandó 5%-os czimlet kamatok és 63 krnyi bélyegilleték fizetendő.

4. Ezen befizetés az elővételi jog érvényesítésére megszabott határidőn belül egy összegben teljesítendő.

5. Aki elővételi jogát érvényesíteni óhajtja, tartozik részvényeit, illetve részvényjegyeit, az összes hozzátartozó szelvényekkel együtt, két számjegyzék kíséretében a fentemlített határidőn belül bélyegzés czéljából benyújtani és pedig:

Budapesten: a bank főpénztáránál és a Magyar leszámítoló és pénzváltó-banknál,

Bécsben: az Union-banknál,

Párisban: a Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France című intézetnél,

mely helyeken egyúttal a befizetések is teljesítendők a fentemlített határozmányok (3. és 4. pont) értelmében. A Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France-nál Párisban a befizetések a bécsi váltónak Párisban jegyzett napi árfolyama alapján teljesítendők.

6. A befizetett részvényekről ideiglenes részvényjegyek (igazolványok) adatnak ki, melyek ellenében egy később megállapítandó határidőben szelvényekkel ellátott végleges czimlettek lesznek kiszolgáltatva.

7. Az új részvényekért befolyó összegnek azon része, mely a részvények névértékét túlhaladja, az egész művelettel összefüggő terhek és költségek levonása után, a tartalék alap javára fordítatik.

Budapest, 1897. évi február hó 3-án.

A „Magyar Jelzálog-Hitelbank“ igazgatósága.

DECKERT és HOMOLKA

író-, távbeszélő-, villámhárító- és villamvilágítási-berendezők.

Gyár és iroda: **BUDAPESTEN** V., Dorottya-u. 8.

a m. kir. államvasutak és a magyar állam szállítói,

a hangosan beszélő grafit mikrofón

feltalálói és szabadalom tulajdonosai. —

Készít: telefonberendezéseket központtal vagy körkapcsolással, elváljalja régi berendezéseknek s egyes készülékeknek alapos átalakítását, továbbá: villámhárítókat, házi sürgönyöket, tűz- és vízjelző-berendezéseket stb.

Villamvilágítást

a legszakszerűbb kivitelben, jutányos áron végez.

Jegyzék, költségvetések és ajánlatok ingyen és bérmentve.

— Bűvészet könyve. —

Írta: Tolnai Simon. Előszóval ellátta: Tóth Béla.

Rendkívül érdekes könyv jelent meg fenti cím alatt a könyvpiacra. A 17 ivnyi vaskos kötet tartalmát nagyban emeli ama 400 drb rajz, mely a műben előfordul. Rendkívül megkönnyítik a mutatványok kivitelét a rajzok pontos készítése. Sőt a mutatványok megkönnyítésére egy-egy nehezebb mutatvány 4—5 rajzban van megmagyarázva. Mindazon titokzatos csodák, melyeket az indus fakírok, a perzsa mágusok s a hírneves európai művészek, mint Herrmann tanár, Bergher, Fox, L'home Masque, Marián, Belocini stb. produkáltak, meg vannak magyarázva ezen könyvben s ugyanazokat bárki is előadhatja. A spirítizmussal külön fejezetben foglalkozik. Ára füzve 2 frt 50 kr. díszkötésben 3 frt. Megrendelés cím: Tolnai Simon, Budapest, VII., Kertész-utca 35. Kapható a könyvkereskedésekben is.

Az

„EGYESÜLT BUDAPESTI FŐVÁROSITAKARÉKPÉNZTÁR“ RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

folyó évi február hó 19-én délutáni 4 órakor

budai osztályában (II. kerület, Fő-utca 2. szám alatt, saját épületében) tartja, melyhez a t. cz. részvényesek az alapszabályok 12., 14. és 15. §-ai értelmében tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

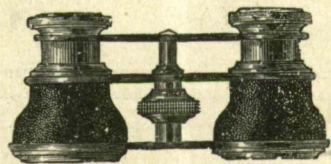
1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésérek, valamint a mult évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása s az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal.

2. Egy igazgatósági tagnak két évre és öt felügyelő-bizottsági tagnak három évre leendő választása.

Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni s szavazati jogukat személyesen vagy más meghatalmazott részvényes által gyakorolni óhajtják, sziveskedjenek az alapszabályok 18. és 20. §-ai értelmében legkésőbb 1897. évi december hó végeig saját nevékre írt részvényeiket legkésőbbben 3 nappal a közgyűlés előtt a takarékpénztár központi vagy budai osztályában (V ker. Dorottya-utca 4. szám, vagy II ker. Fő-utca 2. szám) letenni; ugyanott a megvizsgált 1897. évi zárszámadások és a felügyelő-bizottsági jelentés példányai az alapszabályok 147. §-a értelmében átvehetők.

Budapesten, 1898. évi január hó 31-én.

Az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár
igazgatósága.

CALDERONI és TARSA

Váci-u. 30. BUDAPEST. Kis hid-u. 8.

Színházi látesövek alumíniumból legkülönbözőbb kiállításban, kitünö üvegekkel, börtokban vagy elegáns peluche zacskóban. Női látesövek fogantyúval. Legujabb Zeuss-féle távesövek. Tábori, vadász- és verseny-látesövek legujabb átalakítással a tirage rapide. Salon lorgnettek. Orsziptetők és szemüvegek arany, ezüst, teknösbékacont keretben legjobb üvegekkel. Stereoskop szekrények. Aneroid légsulymérök. Terem- és ablak-hömerök diszes kivitelben. Rajzeszközök. Fényképészeti készülékek stb. dusz választékban.

Arjegyzekek kívánatra bérmentve küldetnek.

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPEST.

Hirdetmény.

A Magyar Általános Köszénbánya Részvénytársulat

részvényeseinek 1898. január 25-én tartott rendkívüli közgyűlésére elhatározta, hogy a jelenleg 3.400.000 frtból álló részvénytöke 26.000 db egyenként 100 frt névértékü új részvény kibocsátása 6 millió forintra emeltessék fel.

A közgyűlésen nyert meghatalmazás alapján közhírré teszi az igazgatóság.

a) hogy a társulati alapszabályok 15. §-a értelmében az ujonnan kibocsátandó részvények fele része névértékben az alapításkor aláírás utján beszerzett összeg aláíróit aláírásaik arányában illetvén, az érdekeltek igényjogukat a társulatnál (Budapest, V., Erzsébet-tér 19.) 1898. február 1-től 8-ig bezárólag jelentsék be és a befizetéseket a társulat pénztáránál a bejelentéssel egyszerre az új részvények átvétele ellen teljesítsék és pedig részvényenként 100 forintot kamatmegtérítés nélkül;

b) a részvényeseknek az igényjog a kibocsátandó részvények másik felére a következő módon adatik meg.

1. Minden ez idő szerint forgalomban lévő 5 részvény után 2 új részvény vehető át.

A kibocsátásra kerülő összes új részvények az 1899. év kezdetétől fogva részesülnek a társulat üzleti eredményében.

2. Az új részvények kibocsátási ára 115 forintban állapittatik meg.

3. Az igényjog gyakorlása 1898. február 1-étől 8-ig bezárólag eszközölhető, e czélból a részvények számjegyzék kíséretében lebélyegzés végett

Budapesten: a Pesti magyar kereskedelmi banknál, V., Dorottya-utca 1.

Bécsben: a Wiener Bank-Vereinnál, I., Herrengasse 8.

bemutatóndók és a befizetések ugyanott teljesítendő, még pedig teljes összegben egyszerre, legkésőbb 1898. február 18-ig.

A befizetések után kamatmegtérítés nem teljesittetik.

Azon részvényesek és alapítók, kik igényjogukat a fent meghatározott időben és módon nem gyakorolják, vagy a fizetést fentjelzett időpontig nem teljesítik, ezen jogot elvesztik és az igazgatóság az ily módon esetleg megmaradó részvények felett az alapszabályok 15. §. szerint rendelkezik.

Budapest, 1898. évi február hó 1-én.

Az igazgatóság.

A villamos
fénzfürdő,

melyet Winternitz tanár is a legbiztosabb sikerűnek ismer el, soványításra, ideggyengeség, idegesség, köszvény, reuma, vérszegénység, sápkor és czukorbetegség maradandó gyógyítására, bármily betegséggel járó fájdalom megszüntetésére: hazánkban egyedül

Dr. PALÓCZ IGNÁCZ
rendelő intézetében

van tökéletesen berendezve. Ezenkívül vízkúra, svéd gyógygimnasztika, villamos homokfürdő, masszáz s. b. Téli is használható.
BUDAPEST, IX., Vámház-körút 7.

M. KIR. ÁLLAMVASUTAK.

A magyar északnyugati h. é. vasuton a megnyitás napjával zónarendszerű személy-díjszabás lép életbe; mely a m. kir. államvasutak díjszabás előírásaitól irodájában (Budapest, Csengery-utca 33. sz.) 10 krért kapható.

Az igazgatóság.

Utánnymás nem díjazatik.)

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15—20 cm.

Talaj minősége: jól trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: August und September.

Pflanzweite: 15—20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTHNER-FÉLE

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedéseknél kaphatók.

A Budapesten Andrassy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy amin mellékelt rajz is mutatja.

Erfurti

főzelék- és virágmagvakat első minőségben szállít

Putz Ottó (Jühlke Ferdinánd utóda)

magkereskedő, magtenyésztő és kereskedelmi kertész.

Erfurt (Németország).

Alapított 1833-ban. * Alapított 1833-ban.

Dusan illusztrált árjegyzék (magyar vagy német kiadásban) ingyen és bérmentve kapható.

MEGHIVÁS

a

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

56-ik rendes közgyűlésére,

mely 1898. évi február 14-én, délutáni 6 órakor, a bank helyiségében fog megtartatni.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozat és a felmentés megszavazása.
3. Alapszabályszerű igazgatósági választások. (Az alapszabályok 36 §-a értelmében a kilépő igazgatósági tagok újból választhatók.)
4. A felügyelő bizottság választása.

Az alapszabályok 19., 20. és 21-ik §§-ai értelmében minden részvényes, kinek részvényei három hónappal a közgyűlés előtt a bank könyveiben nevére be vannak jegyezve, jogosítva van a közgyűlésen részt venni, vagy magát meghatalmazott által helyettesíttetni, kinek azonban szintén részvényesnek kell lennie.

A szavazati jog érvényesítése céljából a részvények szelvényekkel együtt, az alapszabályok 18. §-a értelmében folyó évi február 11-ig a bank értékpapír pénztáránál letendő, hol is az 1875. évi XXXVII. törvényzikk 198. §-a és az alapszabályok 45-ik §-a értelmében a megvizsgált évi mérleg a felügyelő bizottság jelentésével együtt nyolcz nappal a közgyűlés előtt átvehető.

Budapest, 1898. január hó 30-án.

Az igazgatóság.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legújabb égvényes
SAVANYU-KUV

Hol keressük
a legjobb
arczport?

Kérjük a
Müller J. L.
féle

Blaha-Serail-Pouder-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznők kedvelt arczporát, mely ugy nappal, mint éjjel használva, minden arczpor között a legjobb; kiváló szakemberek által megvizsgálva, végleg tisztának és teljesen ártalmatlannak találtatott. Mint pipereszert nélkülözhetlen, az arczporok a legszebb fehér színt, üdéséget, szépséget és pirt kölcsönzi.

Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 frt.

Crème Pompadour,

ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony csodás szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártalmas lett volna. A Crème Pompadour az arcz és kéz bedörzsölésére használtatik reggel és este, azután serail pouderral lesz behintve.

Kapható a gyárosnál **MÜLLER J. L.** Egy tégely 1 frt 80 kr.

császári és királyi udvari szállító
illatszert- és pipereszappan gyári raktára

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 2. sz. alatt.

Nagy raktár rendkívül jó minőségű fog-, haj-, ruhakefékben és fésűkben.

Utánszoktól óvatik.